

RAPORT O SYTUACJI BANKÓW W 2011 R.

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Warszawa, 2012

- ❑ **Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski**
- ❑ **Sytuacja kapitałowa i płynnościowa**
- ❑ **Uwarunkowania zewnętrzne**
- ❑ **Struktura sektora i jego rola w gospodarce**
- ❑ **Główne kierunki rozwoju działalności**
- ❑ **Kwestia finansowania zagranicznego**
- ❑ **Struktura walutowa i terminów płatności bilansu**
- ❑ **Wyniki finansowe i efektywność działania**
- ❑ **Ryzyko kredytowe; jakość kredytów złotych i walutowych**
- ❑ **Wnioski końcowe**

SYTUACJA SEKTORA BANKOWEGO W 2011 POZOSTAWAŁA STABILNA

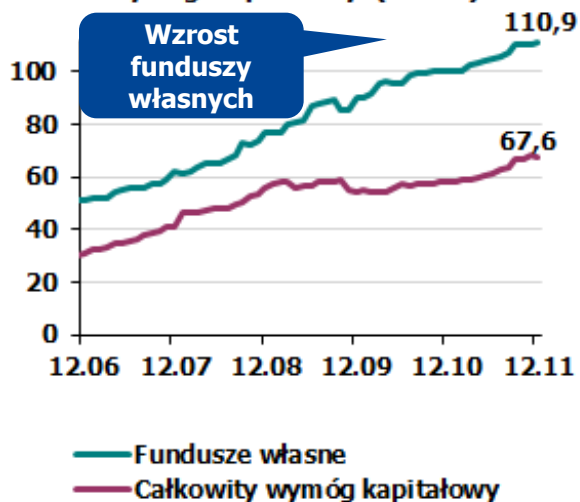
- **mocna pozycja kapitałowa (współczynnik wypłacalności - 13,1%; Tier 1 - 11,7%)**
- **dobra pozycja płynnościowa (podstawowa rezerwa płynności 293,9 mld zł; uzupełniająca rezerwa płynności 148,5 mld zł)**
- **rekordowe wyniki finansowe (15,7 mld zł)**
- **umiarkowane tempo wzrostu kredytów (15,6%; skorygowane 10,8%) i depozytów sektora niefinansowego (12,6%; skorygowane 11,2%)**

W NIEKTÓRYCH OBSZARACH OBSERWOWANE NIEKORZYSTNE ZJAWISKA

- **wzrost ryzyka w otoczeniu zewnętrznym banków**
- **niekorzystna struktura portfela kredytów mieszkaniowych, narastający problem z ich obsługą**
- **nadmierne oparcie akcji kredytowej na krótkoterminowych depozytach**
- **wysoki udział aktywów walutowych**
- **ograniczona efektywność funkcjonowania rynku międzybankowego**

Mocna pozycja kapitałowa banków ale rekomendowane jej dalsze wzmocnienie

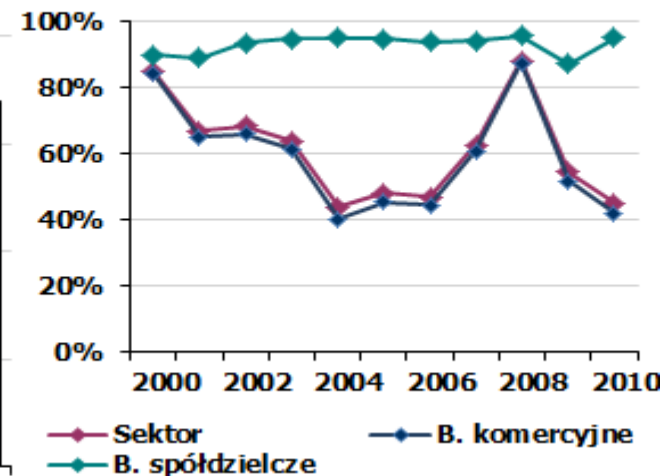
Fundusze własne i całkowity wymóg kapitałowy (mld zł)

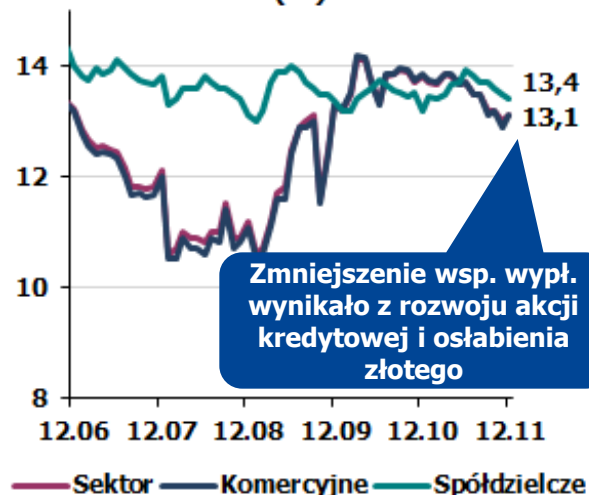
Rozkład banków komercyjnych względem wsp. wypł.

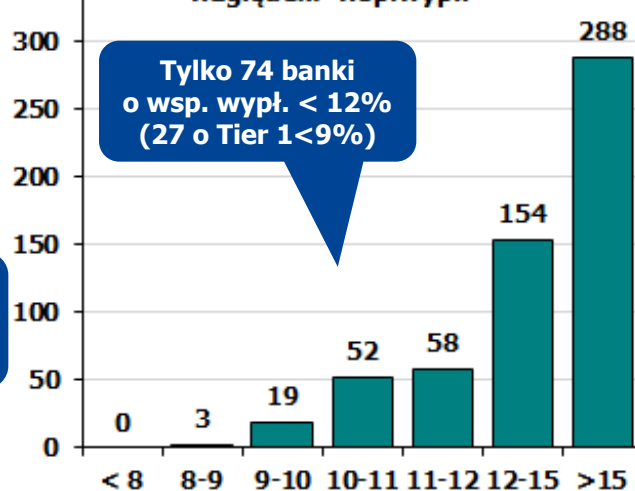
Zysk zatrzymany w bankach (%)

Współczynnik wypłacalności (%)

Rozkład banków spółdzielczych względem wsp. wypł.

REKOMENDOWANE DALSZE WZMACNIANIE BAZY KAPITAŁOWEJ, co wynika z poziomu ryzyka zakumulowanego w bilansach banków, jak też trudnych uwarunkowań zewnętrznych, które mogą wywoływać zaburzenia w funkcjonowaniu rynków finansowych oraz wpływać na pogorszenie sytuacji finansowej części klientów banków

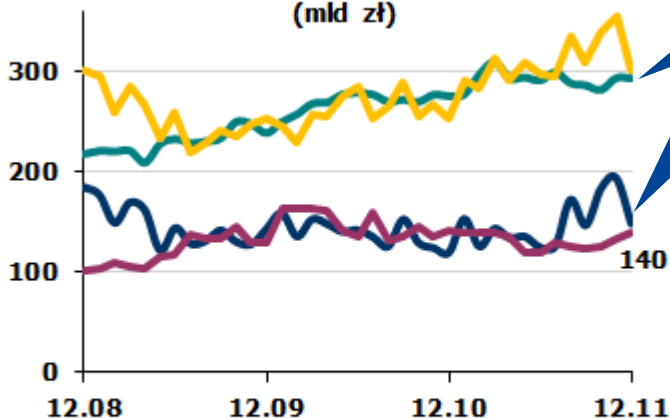
Dobra pozycja płynnościowa banków

Zadowalające przestrzeganie Uchwały KNF nr 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności (niewielka liczba naruszeń; generalnie dotyczą podmiotów o marginalnym znaczeniu w skali sektora)

Liczba podmiotów nie spełniających Uchwały KNF 386/2008

	01/10	02/10	03/10	04/10	05/10	06/10	07/10	08/10	09/10	10/10	11/10	12/10
Liczba podmiotów	5	7	7	8	5	10	6	7	6	4	5	4
Udział w aktywach sektora (%)	0,2%	0,7%	0,2%	0,7%	0,1%	0,2%	0,1%	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%
	01/11	02/11	03/11	04/11	05/11	06/11	07/11	08/11	09/11	10/11	11/11	12/11
Liczba podmiotów	3	1	1	3	1	4	3	0	5	5	2	2
Udział w aktywach sektora (%)	0,0%	0,0%	0,0%	2,1%	2,1%	2,1%	2,1%	-	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%

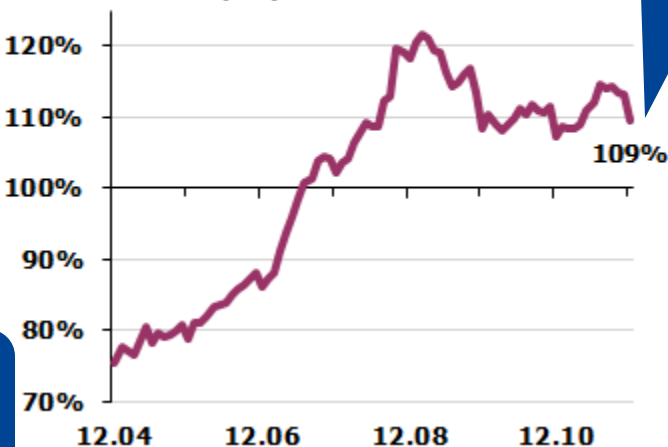
Wybrane miary płynności (mld zł)

Podstawowa rezerwa płynności 293,9 mld zł (+6,4%);
uzupełniająca rezerwa płynności 148,5 mld zł (+24,1%)

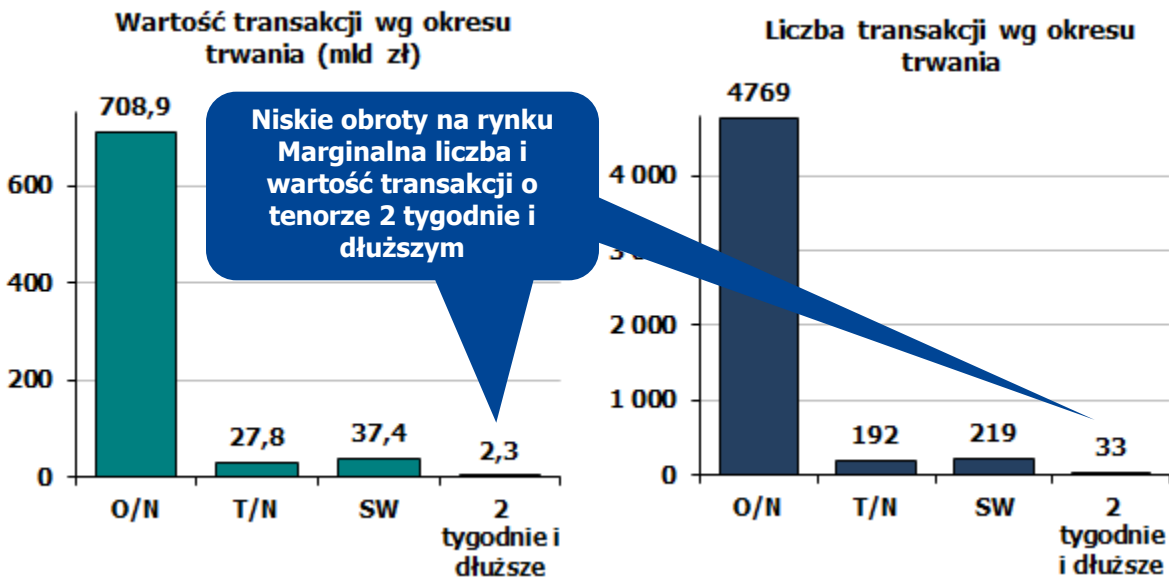
Dodatnia i względnie stabilna luka płynności krótkoterminowej

Relacja kredytów dla sek. niefinans. do depozytów sek. niefinans.

Relacja kredytów do depozytów po osiągnięciu maksimum na przełomie 2008/2009 pozostaje względnie stabilna

Ograniczenie efektywności rynku międzybankowego

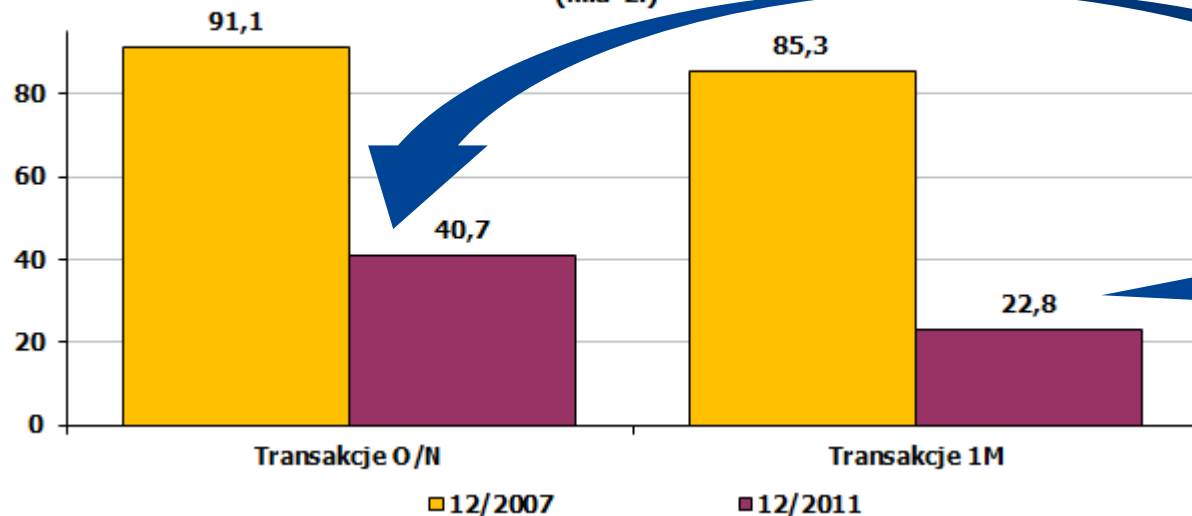
Głównym utrudnieniem w zarządzaniu płynnością jest spadek wzajemnego zaufania pomiędzy uczestnikami rynku oraz pojawiające się okresowo silne zaburzenia w funkcjonowaniu rynków finansowych

OGRANICZONA EFEKTYWNOŚĆ DZIAŁANIA RYNKU MIĘDZYBANKOWEGO

- niskie obroty na rynku
- zanik transakcji o terminach powyżej 1 tygodnia
- silne ograniczenie wzajemnych limitów

Bieżąca sytuacja sektora bankowego jest dobra i **NIE MA UZASADNIONYCH PRZYCZYŃ, ABY KRAJOWY RYNEK MIĘDZYBANKOWY FUNKCJONOWAŁ W OGRANICZONYM ZAKRESIE**. Konieczna jest odbudowa wzajemnego zaufania

Wzajemne limity na transakcje O/N i 1M pomiędzy bankami (mld zł)

❑ KRAJ:

- utrzymanie umiarkowanego tempa wzrostu gospodarki (4,3%)
- stabilizacja na rynku pracy
- rekordowe wyniki sektora przedsiębiorstw
- poprawa bieżącej sytuacji budżetu państwa, wyhamowanie wzrostu relacji długu publicznego do PKB
- utrzymanie ratingów

- wzrost presji inflacyjnej
- osłabienie złotego względem walut głównych
- silne spadki na rynku akcji
- spadek cen mieszkań
- oczekiwane spowolnienie tempa wzrostu gospodarki w latach 2012-2013

Wzrost ryzyka
w otoczeniu
zewnętrznym
banków

❑ ZAGRANICA:

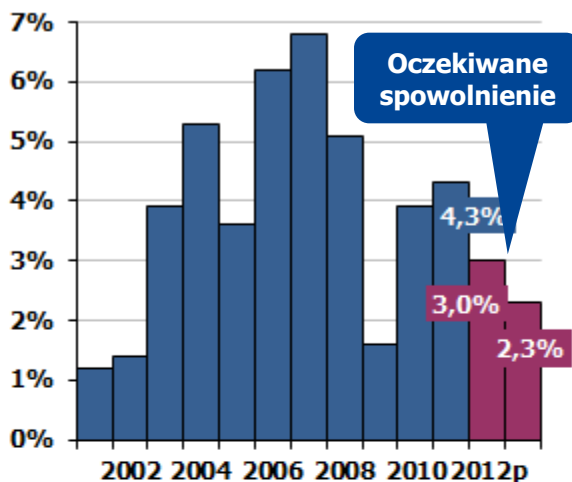
- narastanie kryzysu w strefie euro
- obniżki ratingów krajów i instytucji finansowych
- silne zaburzenia na rynkach finansowych i spadki na rynkach akcji
- oczekiwane zmniejszenie tempa wzrostu głównych partnerów handlowych Polski

❑ OGÓLNE:

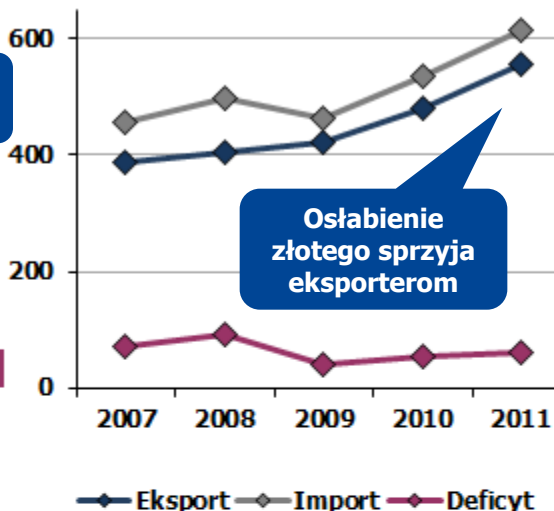
- pogorszenie klimatu inwestycyjnego (negatywne nastroje przedsiębiorstw i konsumentów)
- spadek wzajemnego zaufania pomiędzy uczestnikami rynku finansowego

Relatywnie dobra sytuacja gospodarki, ale oczekiwane spowolnienie w latach 2012-2013

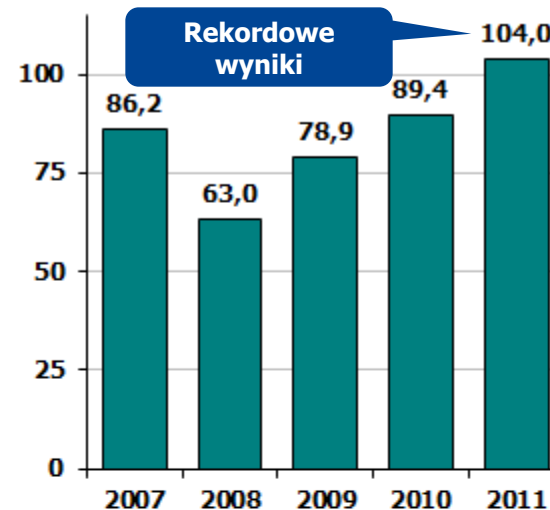
Tempo wzrostu PKB (%)

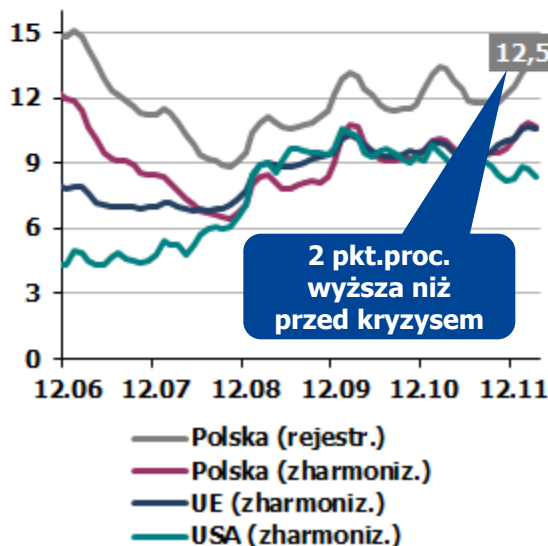
Wymiana handlowa (mld zł)

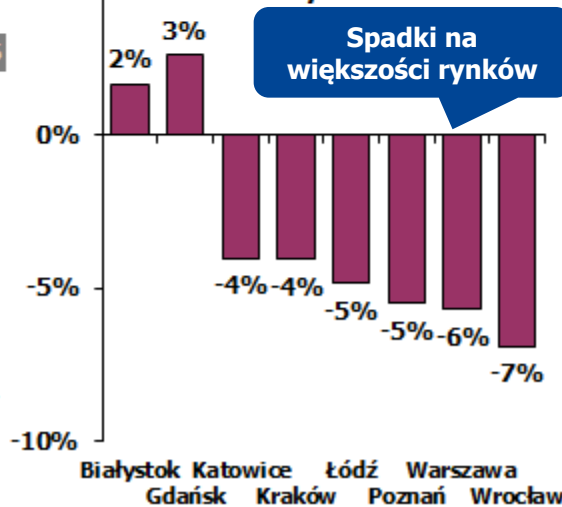
Wynik przedsiębiorstw (mld zł)

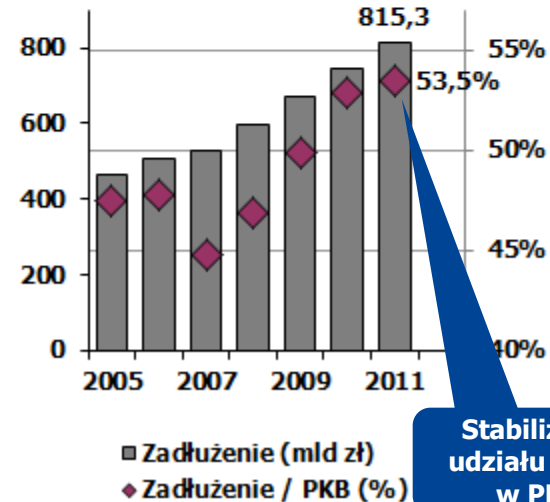
Stopa bezrobocia (%)

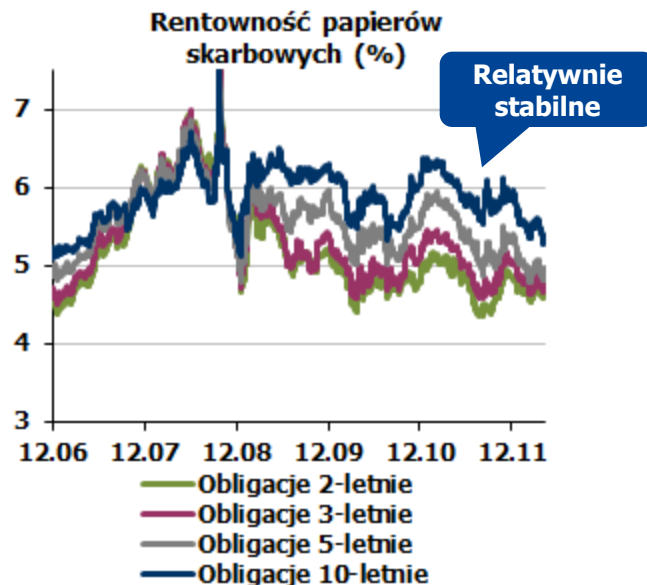
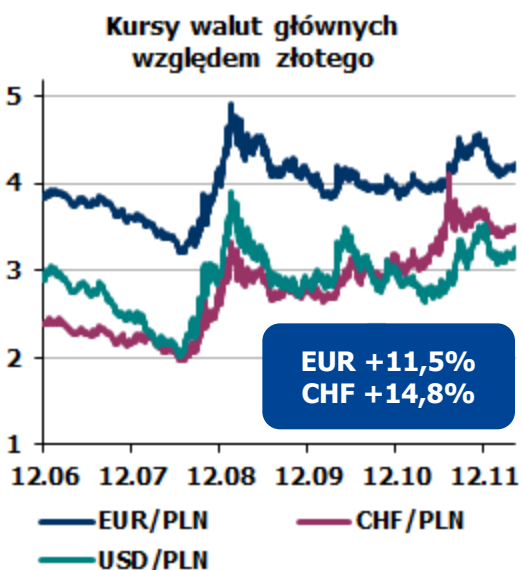
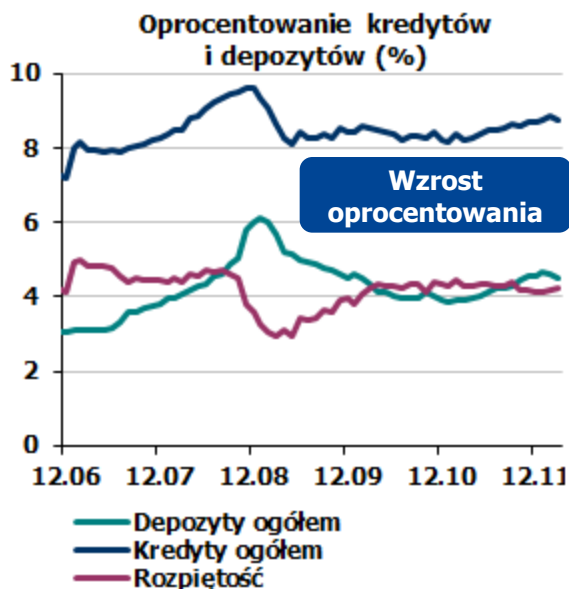
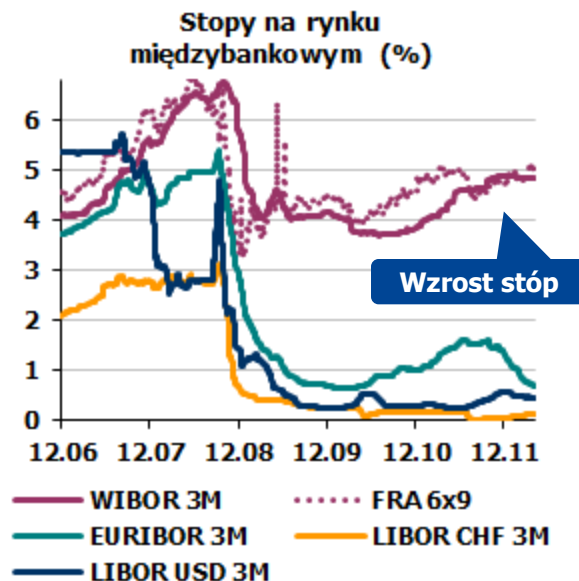
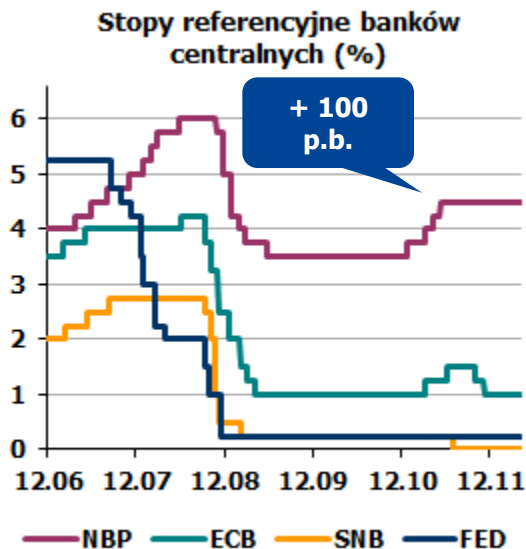
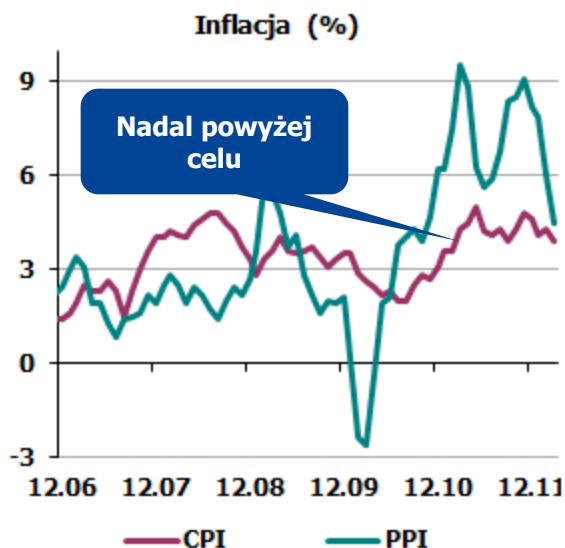
Ceny mieszkań

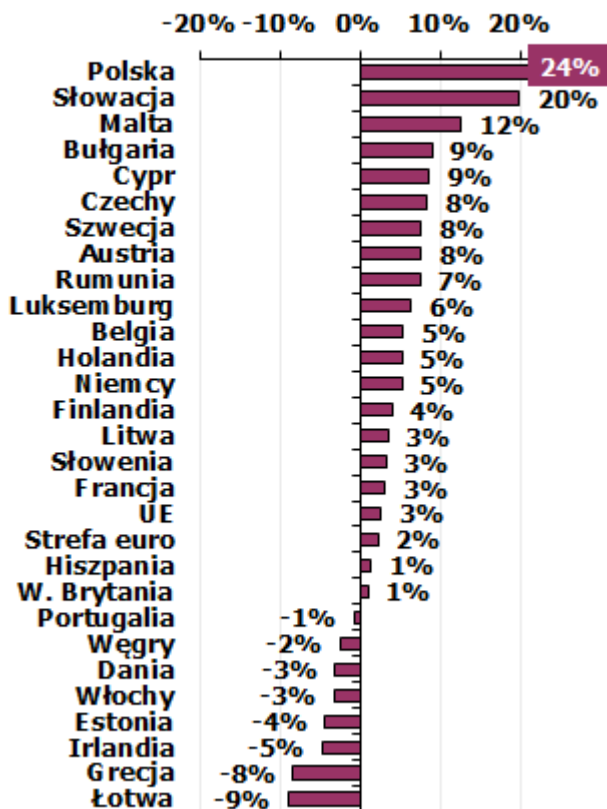
Dług publiczny (mld zł; %)

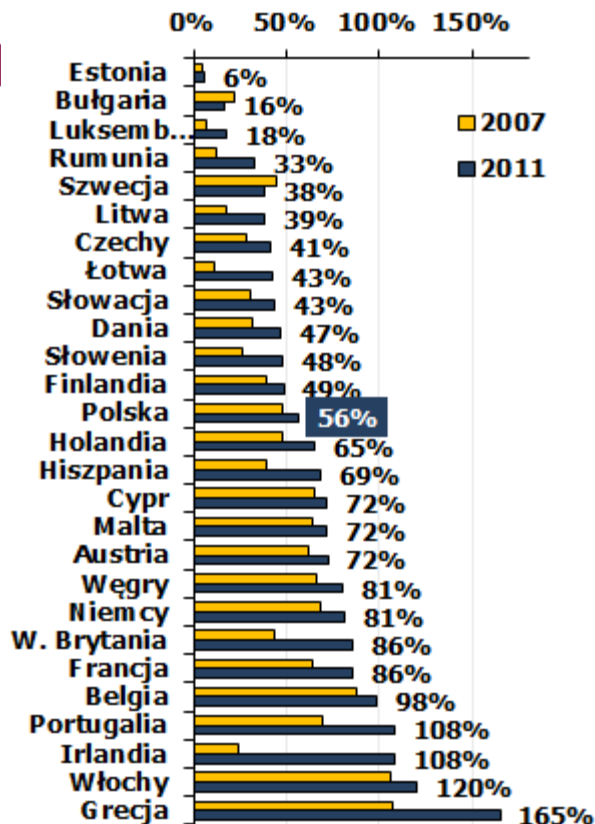

Skumulowane tempo wzrostu PKB w latach 2007-2011

Zadłużenie sektora finansów publicznych/PKB

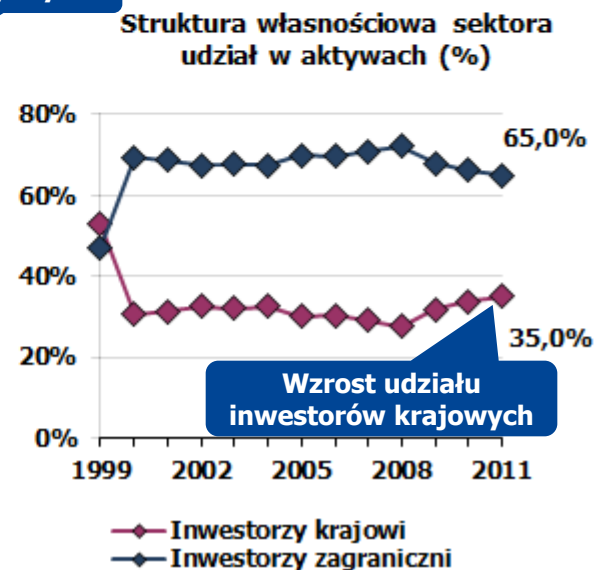
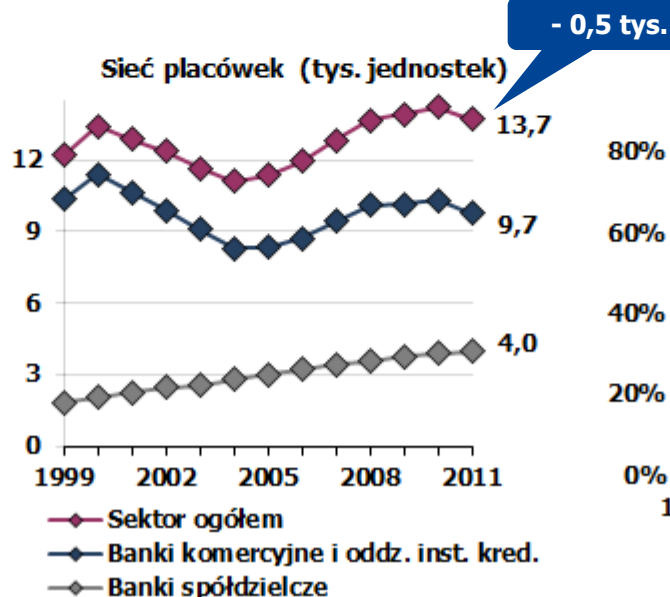
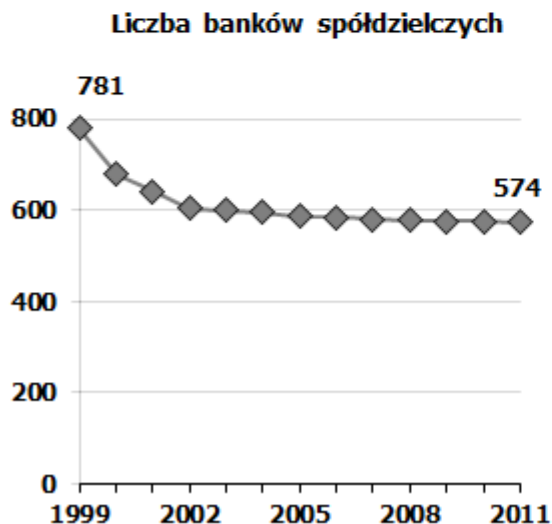
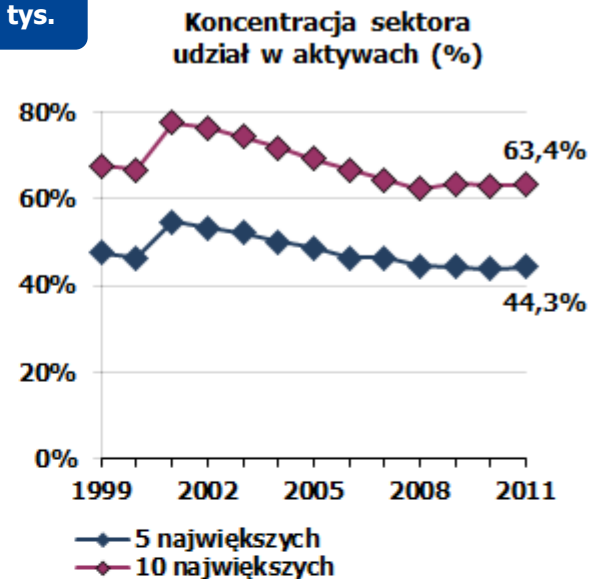
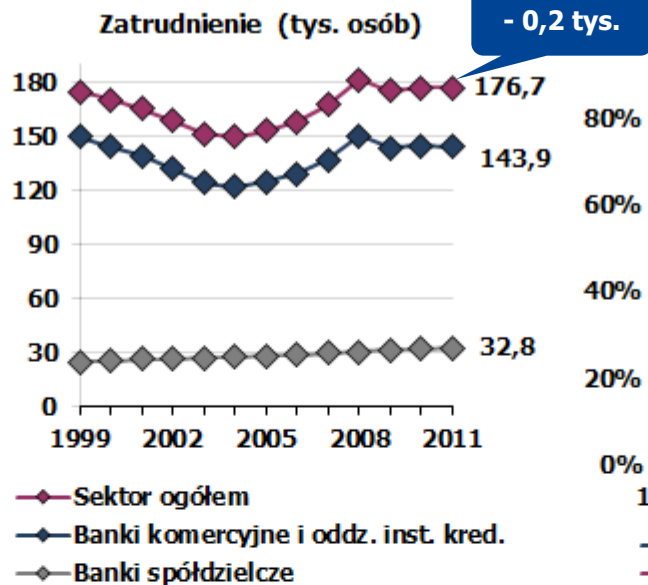
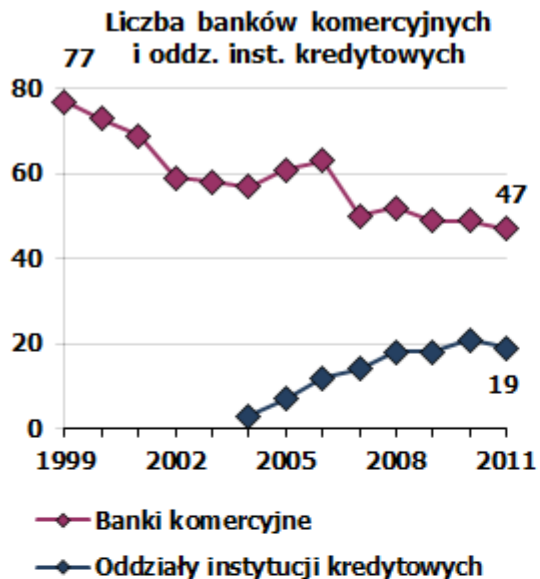
RATING KRAJU S&P (długoterminowy waluty obce)

Kraj	RATING KRAJU S&P (długoterminowy waluty obce)	
	12/2006	05/2012
Dania	AAA	AAA
Finlandia	AAA	AAA
Holandia	AAA	AAA
Luksemburg	AAA	AAA
Niemcy	AAA	AAA
Szwecja	AAA	AAA
W. Brytania	AAA	AAA
Austria	AAA	AA+
Francja	AAA	AA+
Czechy	A-	AA-
Estonia	A	AA-
Belgia	AA+	AA
Słowenia	AA	A+
Słowacja	A	A
Malta	A	A-
Polska	BBB+	A-
Hiszpania	AAA	BBB+
Irlandia	AAA	BBB+
Włochy	A+	BBB+
Bułgaria	BBB+	BBB
Litwa	A	BBB
Łotwa	A-	BBB-
Cypr	A	BB+
Rumunia	BBB-	BB+
Węgry	BBB+	BB+
Portugalia	AA-	BB
Grecja	A	CCC

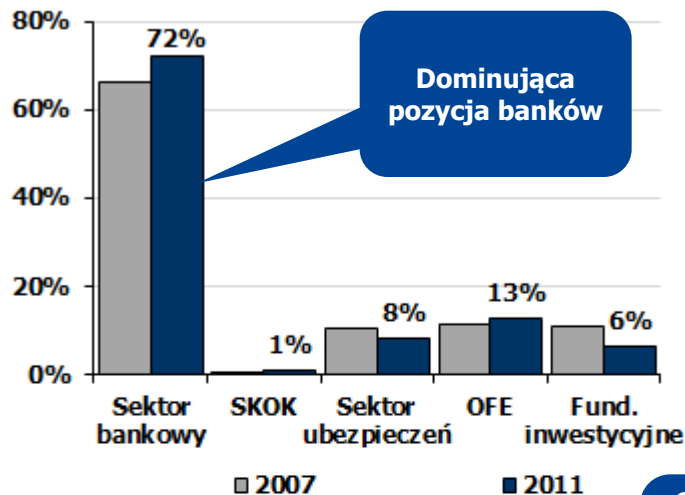
Najwyższe tempo wzrostu w krajach UE w latach 2007-2011

Umiarkowane zadłużenie sektora finansów publicznych

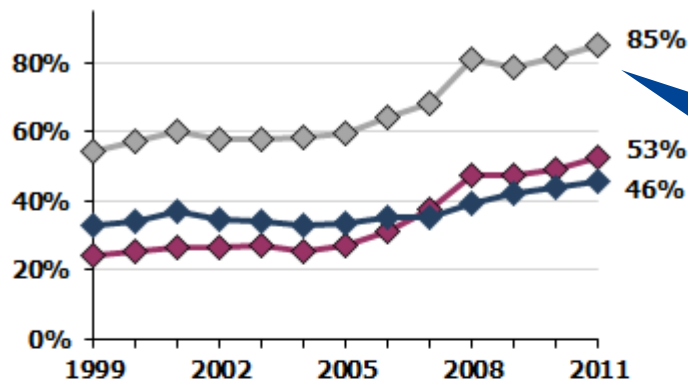
Utrzymanie/wzrost ratingów kraju

Struktura systemu finansowego (%)

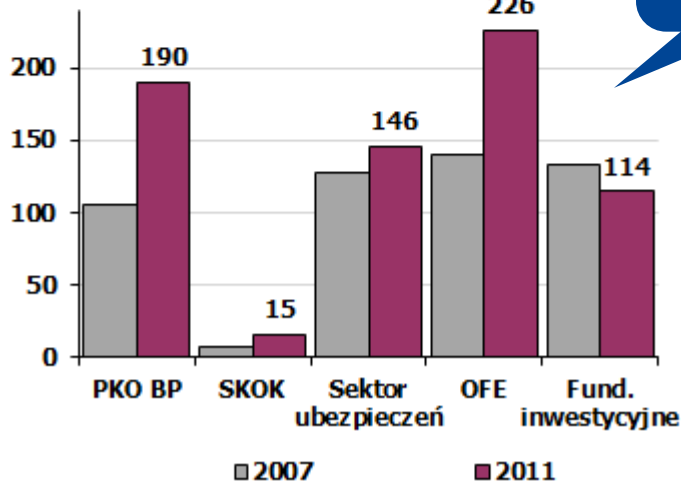

Udział sektora bankowego w PKB (%)

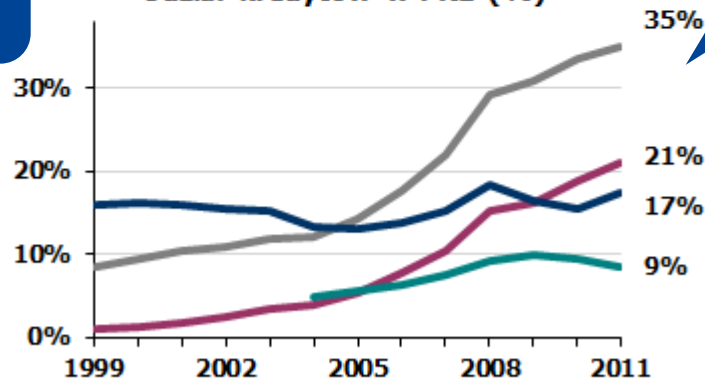

Poziom ubankowienia gospodarki stopniowo rośnie

PKO BP na tle systemu (mld zł)

Udział kredytów w PKB (%)

Rosnący udział kr. dla gosp.dom. (gł. kr. mieszk.)

Stabilizacja udziału kr. dla przeds.

**Utrzymuje się
UMIARKOWANE TEMPO WZROSTU
SUMY BILANSOWEJ**

NOMINALNE:

2010 + 102,0 MLD ZŁ; 9,7%

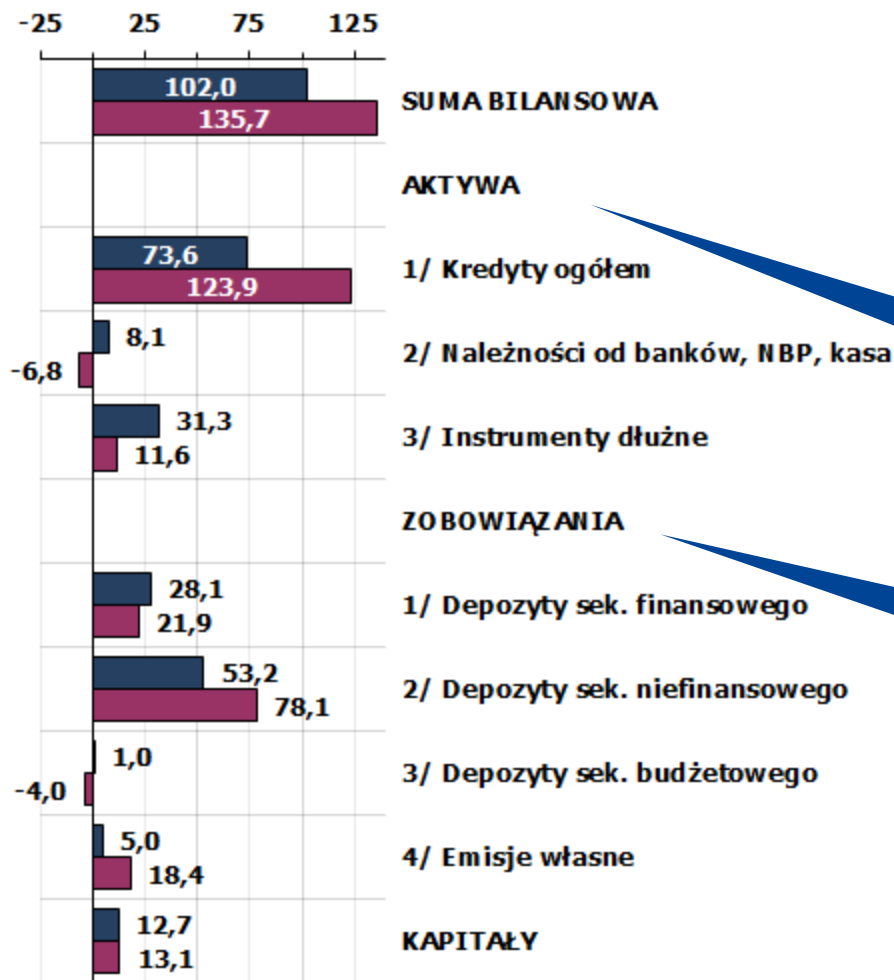
2011 + 135,7 MLD ZŁ; 11,7%

Skorygowane o zmiany kursów walut:

2010 + 83,6 MLD ZŁ; 7,5%

2011 + 94,2 MLD ZŁ; 7,8%

Zmiana głównych pozycji bilansu

■ Zmiana w 2010 ■ Zmiana w 2011

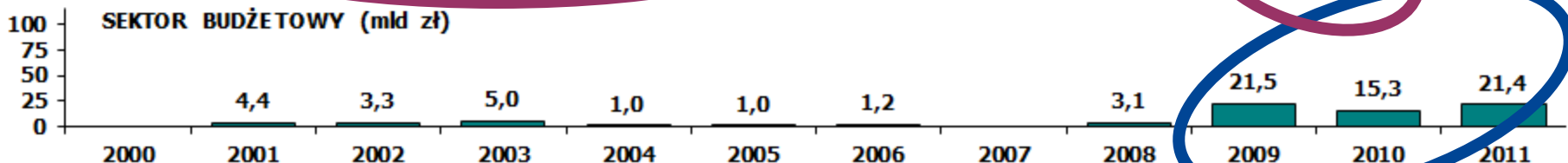
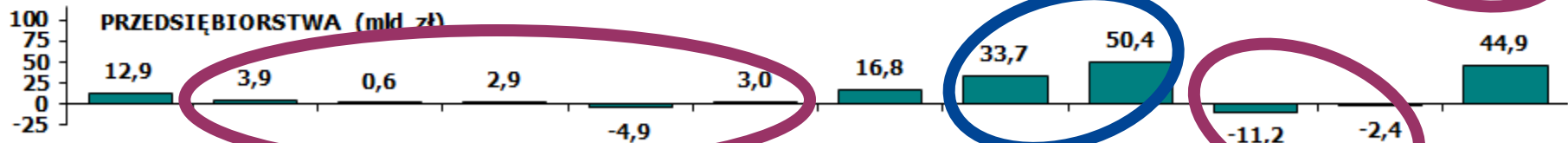
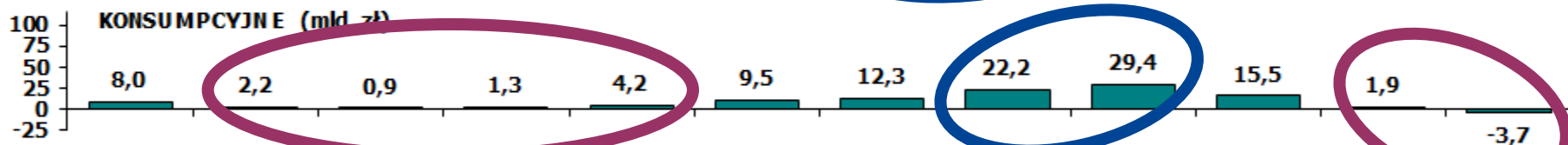
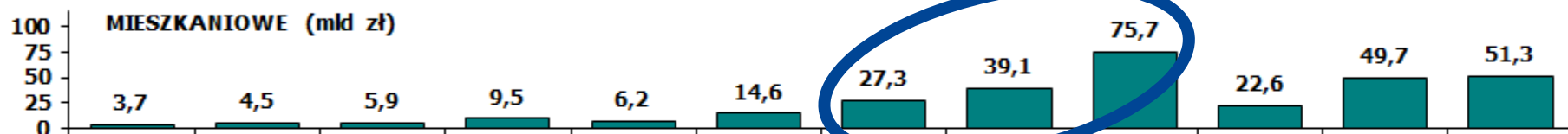
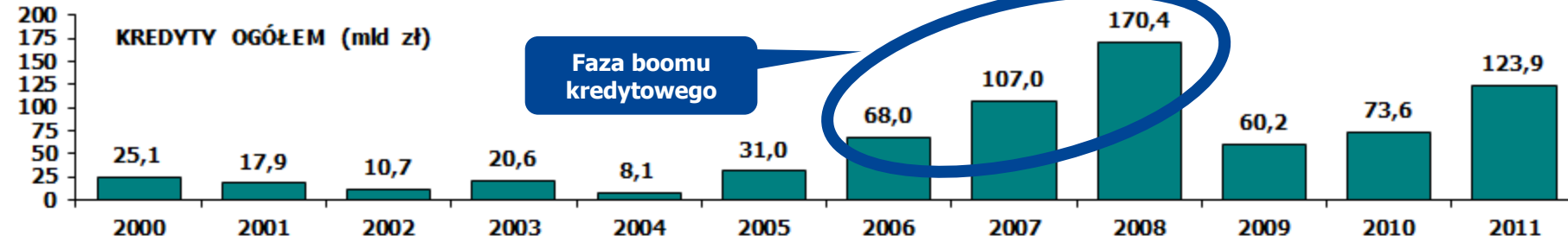
AKTYWA:

- wzrost akcji kredytowej
- nieznaczne zmniejszenie środków w kasach, NBP, należności od banków
- nieznaczny wzrost papierów dłużnych

ZOBOWIĄZANIA:

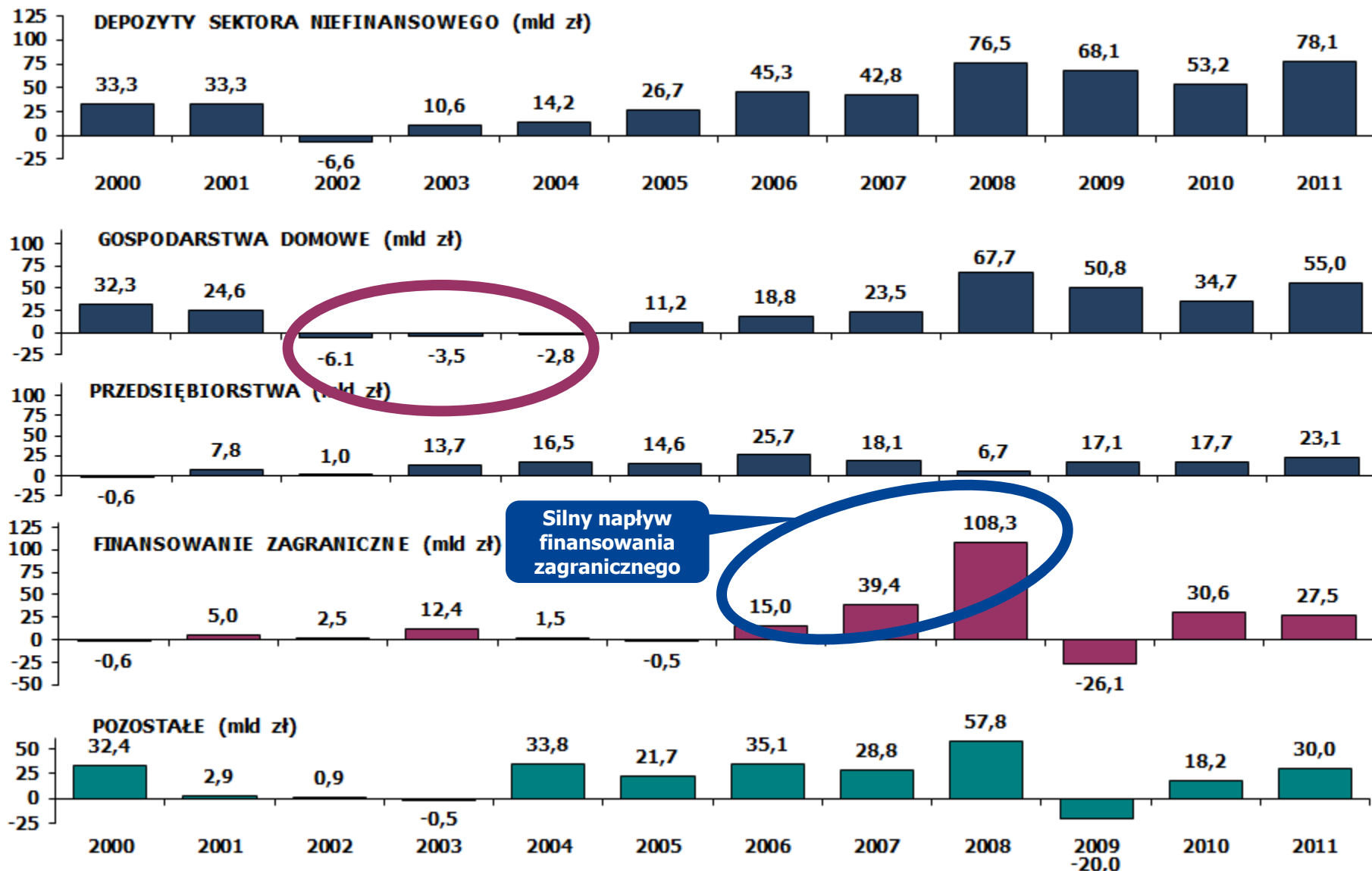
- wzrost depozytów i kredytów od sektora finansowego
- wzrost depozytów sektora niefinansowego
- wzrost emisji własnych

Rozwój akcji kredytowej w poszczególnych latach (roczna zmiana stanu - ujęcie nominalne)

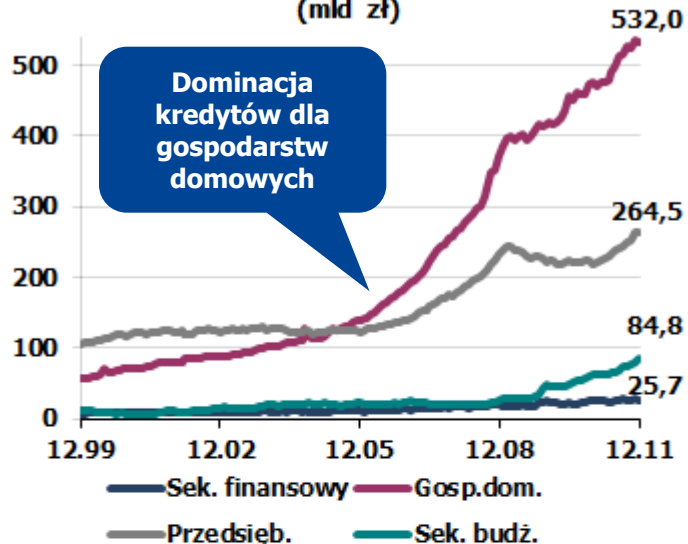
Rozwój finansowania
sektora publicznego

Finansowanie rozwoju działalności w poszczególnych latach (roczna zmiana stanu - ujęcie nominalne)

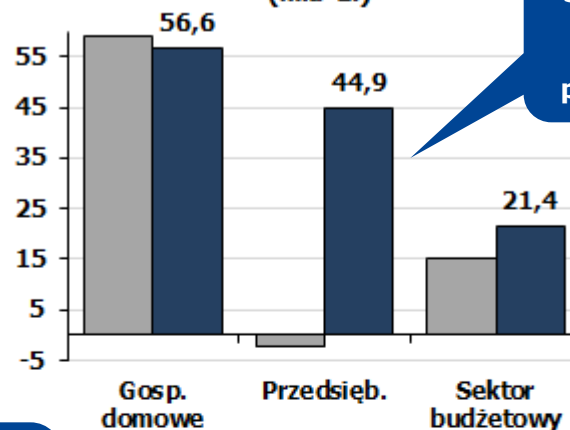

Struktura portfela kredytowego (mld zł)

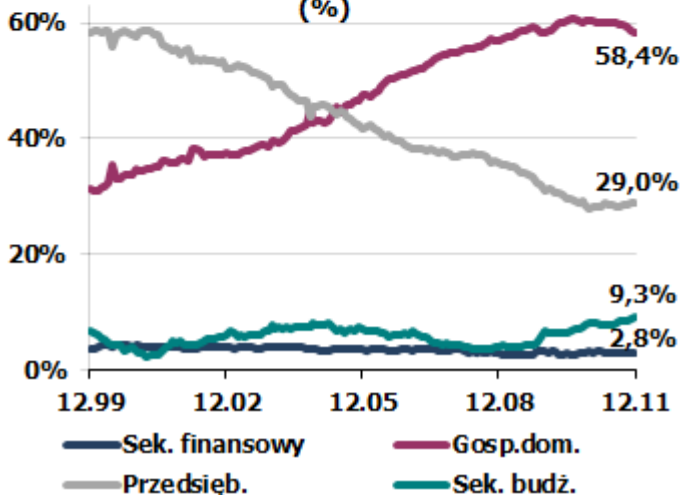

Zmiana stanu kredytów głównych grup klientów (mld zł)

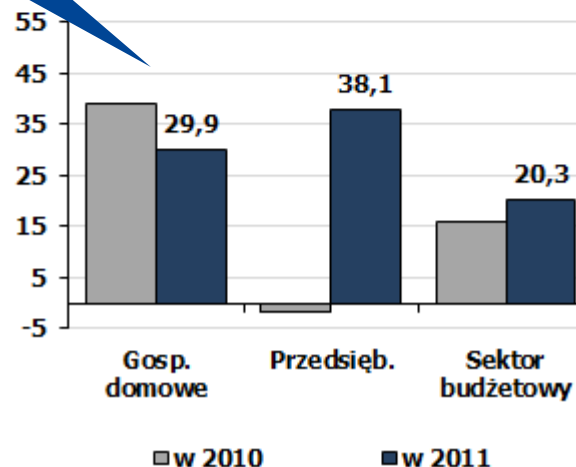

Zmniejszenie tempa wzrostu kredytów dla gospodarstw domowych

Struktura portfela kredytowego (%)

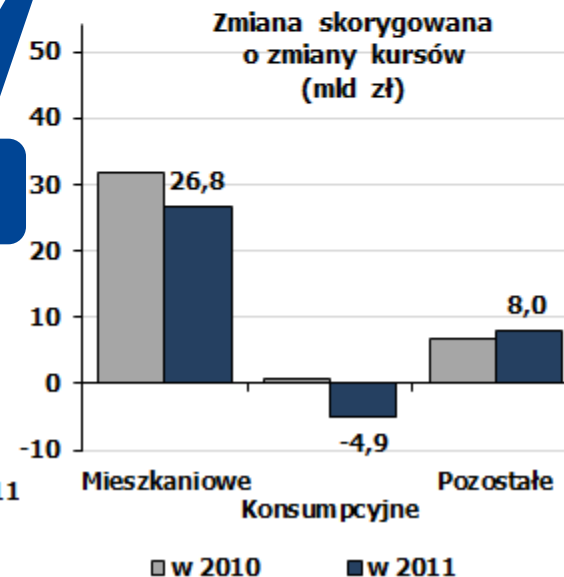
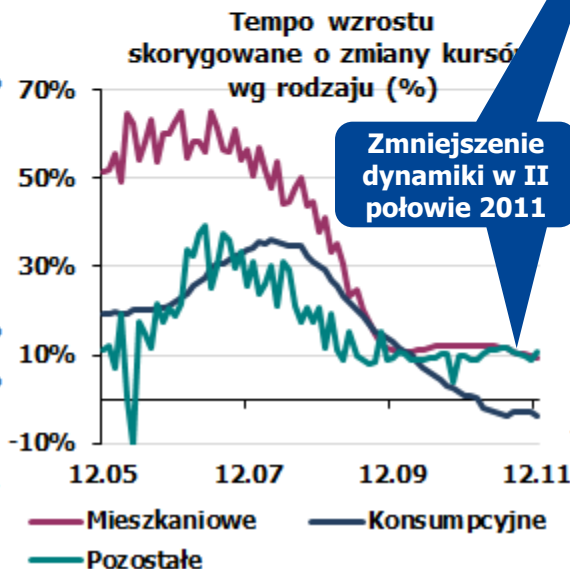
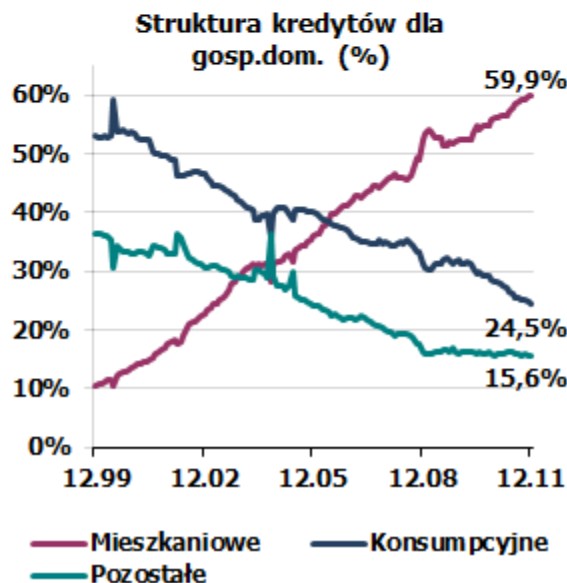
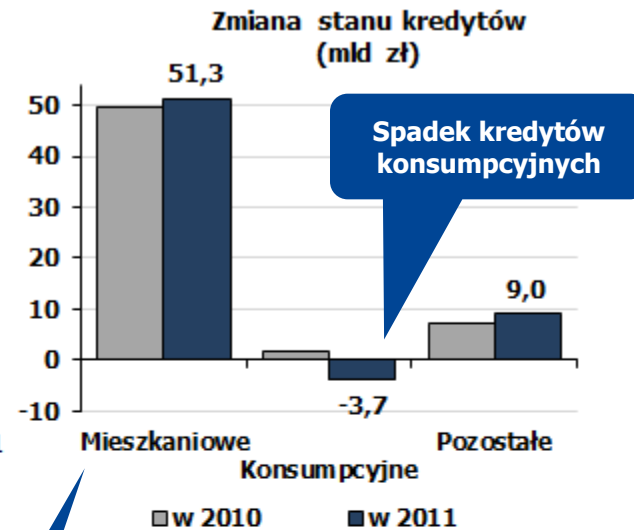
Zmiana skorygowana o zmiany kursów walut (mld zł)

Zmniejszenie tempa wzrostu kredytów dla gospodarstw domowych

WZROST KREDYTÓW
NOMINALNY + 56,6 MLD ZŁ; 11,9%
SKORYGOWANY + 29,9 MLD ZŁ; 6,0%

Kredyty mieszkaniowe

WZROST KREDYTÓW
NOMINALNY +51,3 MLD ZŁ; 19,2%
Skorygowany +26,8 MLD ZŁ; 9,2%

ZŁOTOWE +22,7 MLD ZŁ; 23,1%

WALUTOWE +28,6 MLD ZŁ; 16,9%
Skorygowany +3,2 MLD ZŁ; 1,5%

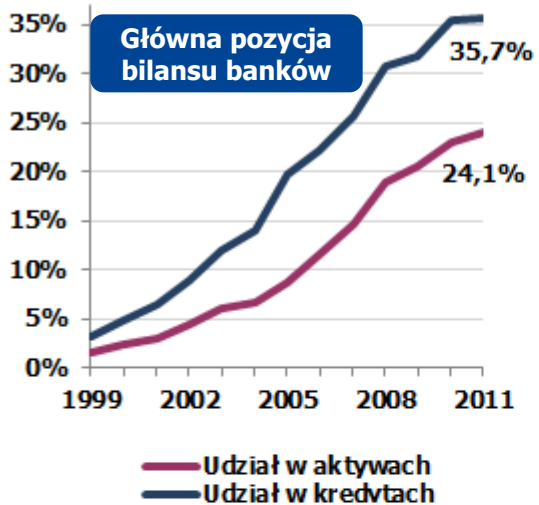
- Dominacja kredytów złotych w nowej sprzedaży**
- działania nadzoru
  - wzrost świadomości ryzyka kursowego
  - Program „RnS” (tylko kredyty złote)

Program "Rodzina na Swoim"
(w poszczególnych latach)

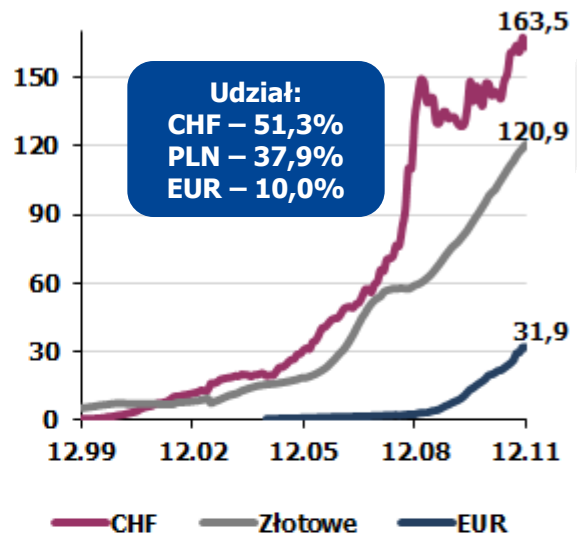
	Liczba kredytów (tys.)	Wartość kredytów (mld zł)
2007	4,0	0,4
2008	6,6	0,9
2009	30,9	5,4
2010	43,1	8,1
2011	51,3	10,2

- Zjawiska niekorzystne:**
- ponad 20% udział kredytów walutowych w nowej sprzedaży i dalszy wzrost średniej kwoty kredytów walutowych
  - wysoki udział w sprzedaży kredytów LTV > 80%
  - nadmierne wydłużanie okresów kredytowania

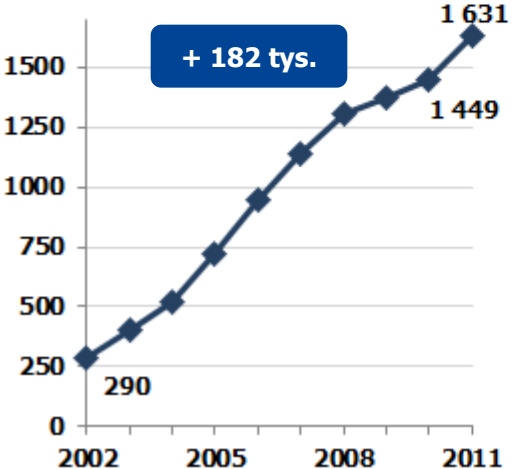
Rola kr. mieszkaniowych w bilansach banków (%)

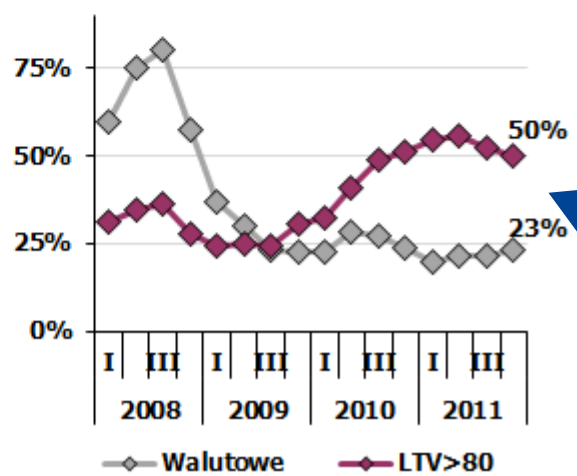
Struktura kredytów (mld zł)

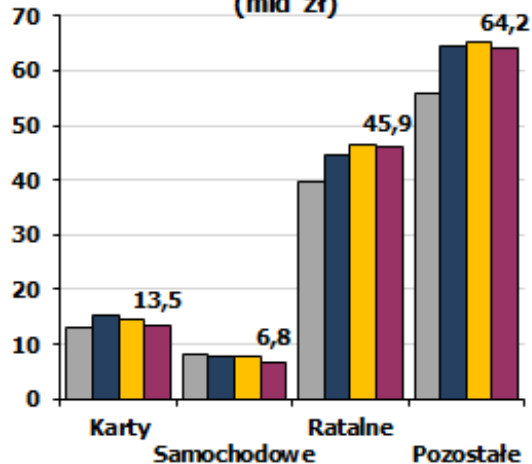
Liczba kredytów (tys.)

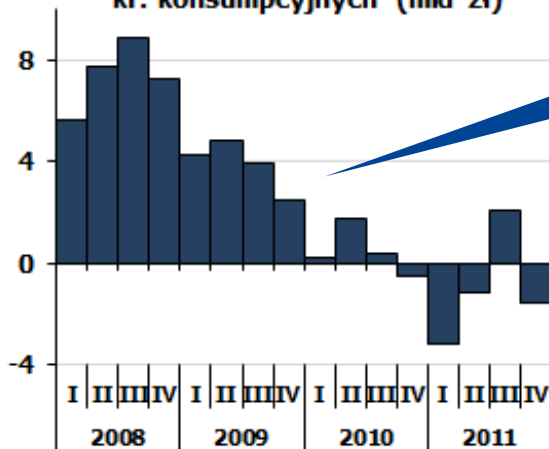
Udział w nowej sprzedaży (%)

Struktura kr. konsumpcyjnych (mld zł)

Kwartałna zmiana kr. konsumpcyjnych (mld zł)

Wyhamowanie akcji kredytowej obserwowane od końca 2009

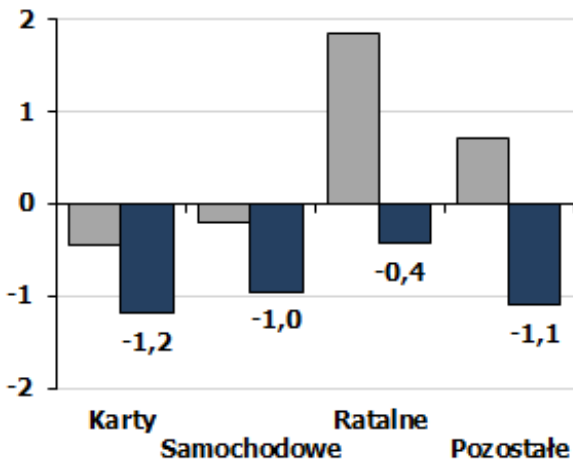
2 główne przyczyny spadku kredytów konsumpcyjnych w 2011

sprzedaż części portfela „złych” kredytów o wartości 2,6 mld zł i spisanie w ciężar strat kredytów o wartości 0,8 mld zł

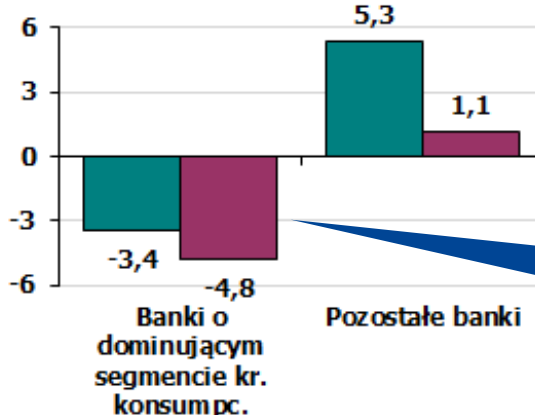
ograniczenie akcji kredytowej przez banki, które w ubiegłych latach poniosły wysokie straty w tym segmencie

12/2008 12/2009 12/2010 12/2011

Zmiana stanu kredytów (mld zł)

Zmiana stanu kredytów w grupach banków (mld zł)

w 2010 w 2011

2010 2011

❑ OGÓLNE:

- efekt bazy statystycznej (wzrost podstawy)
- kryzys finansowy - częściowa zmiana postaw banków i klientów (podobne zjawiska obserwowane w innych krajach)
- samoregulacja ze strony banków na skutek pogorszenia jakości kredytów i wzrostu kosztów ryzyka
- pogorszenie perspektyw wzrostu gospodarki

Wartość odpisów dokonanych w 2008 z tytułu kredytów konsumpcyjnych wynosiła 3 mld zł, a w latach 2009-2010 wzrosła do 7 mld zł rocznie

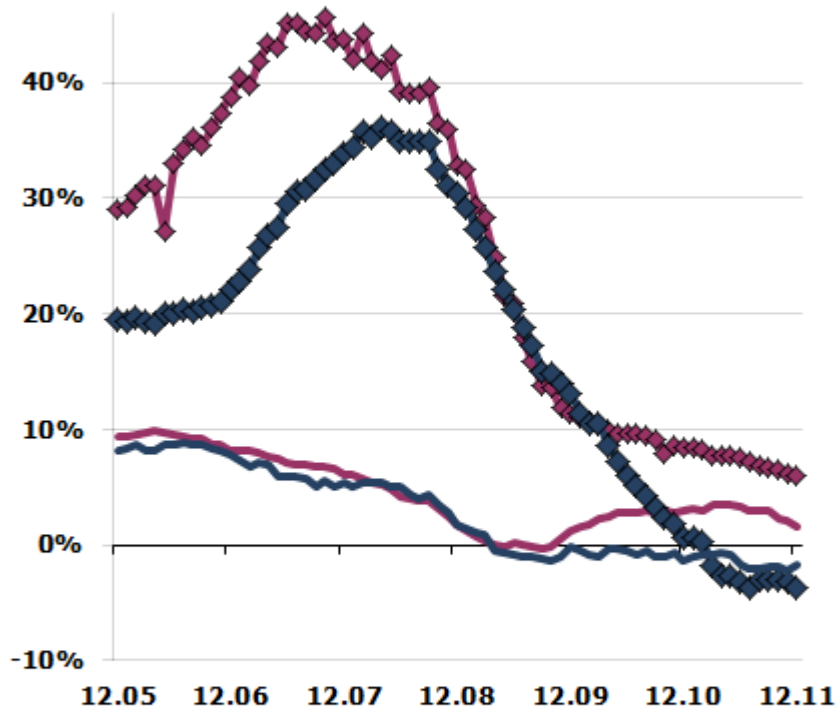
❑ DODATKOWO – KREDYTY KONSUMPCYJNE:

- uchwalenie Rekomendacji T
- stopniowy wzrost konkurencji ze strony instytucji niebankowych
- zacieranie różnic w małych firmach pomiędzy kredytami na cele produkcyjne i konsumpcyjne

❑ DODATKOWO – KREDYTY MIESZKANIOWE:

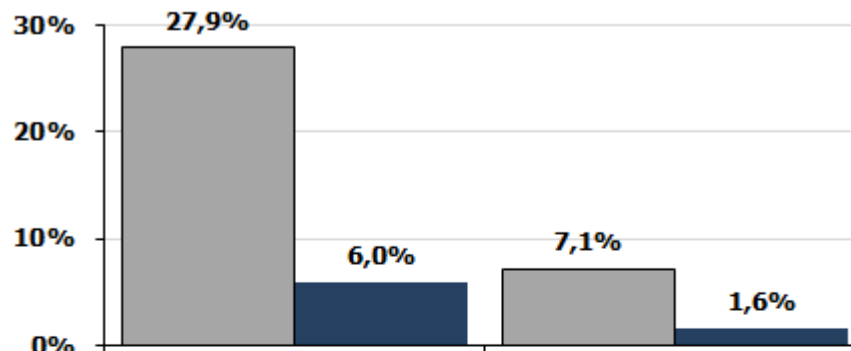
- uchwalenie Rekomendacji T, nowelizacja Rekomendacji S
- zmiany w Programie „Rodzina na Swoim”
- wstrzymanie części popytu w oczekiwaniu na spadek cen
- wysokie ceny nieruchomości ograniczające ich dostępność dla przeciętnych gospodarstw domowych

Dynamika kredytów dla gosp.dom. i kredytów konsumpcyjnych w Polsce i krajach strefy euro

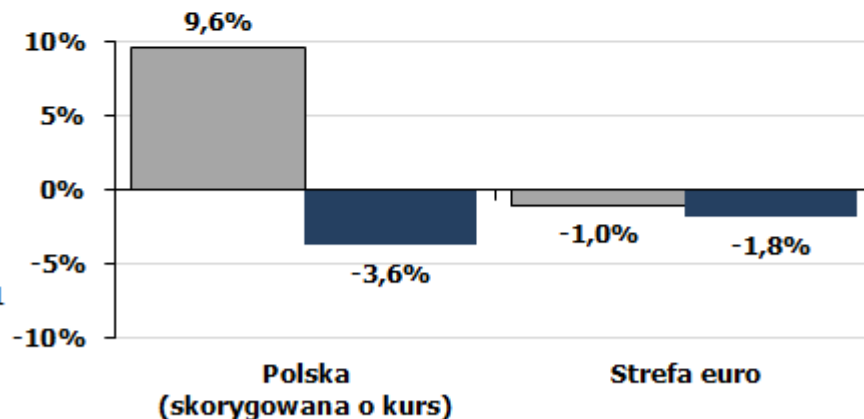

- ◆ Kredyty dla gosp.dom. - Polska
- Kredyty dla gosp.dom. - strefa euro
- ◆ Kredyty konsumpcyjne - Polska
- Kredyty konsumpcyjne - strefa euro

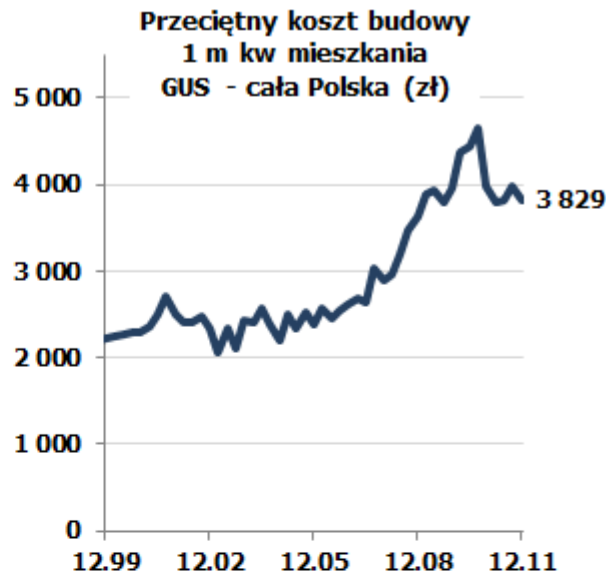
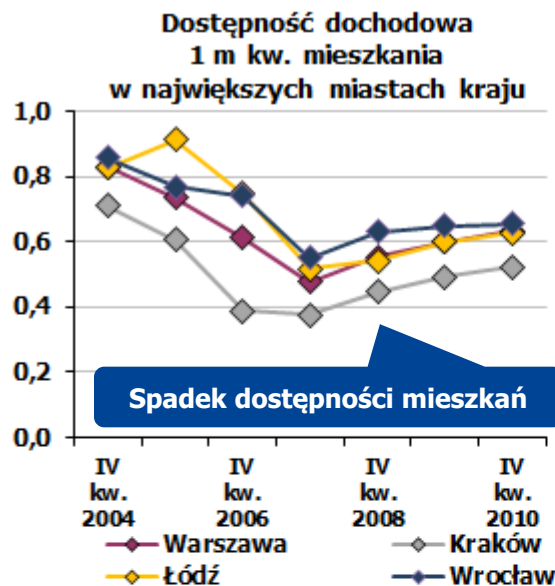
Dynamika kredytów dla gospodarstw domowych

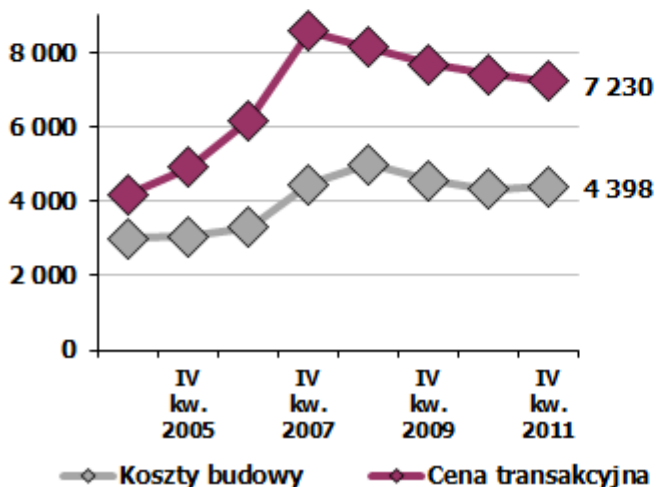
Dynamika kredytów konsumpcyjnych

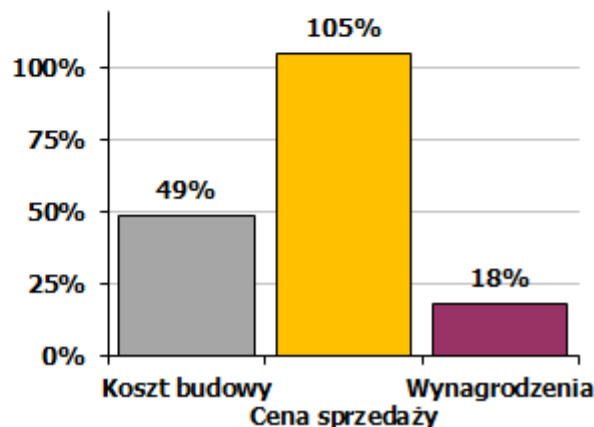
■ w okresie 12/2008-12/2011 ■ w 2011

**Przeciętne koszty budowy i cena sprzedaży
1 m kw mieszkania w Warszawie (zł)**

**Zmiana wybranych parametrów
na rynku warszawskim
w latach 2005-2007 (%)**

Silny wzrost cen nieruchomości w latach 2006-2008 na skutek szybkiego rozwoju kredytów mieszkaniowych (niskooprocentowane kredyty w walutach obcych, wysokie wartości LTV, długie okresy kredytowania) oraz braku odpowiedniej podaży i konkurencji

Ograniczone uzasadnienie we wzroście kosztów produkcji

Wzrost wynagrodzeń „nie nadązał” za wzrostem cen

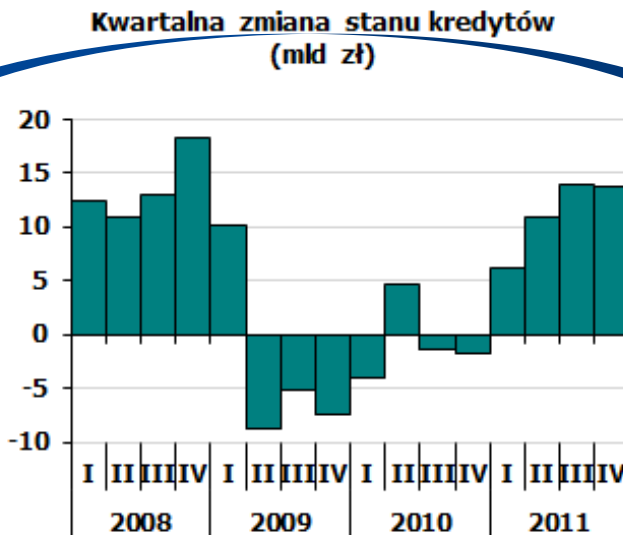
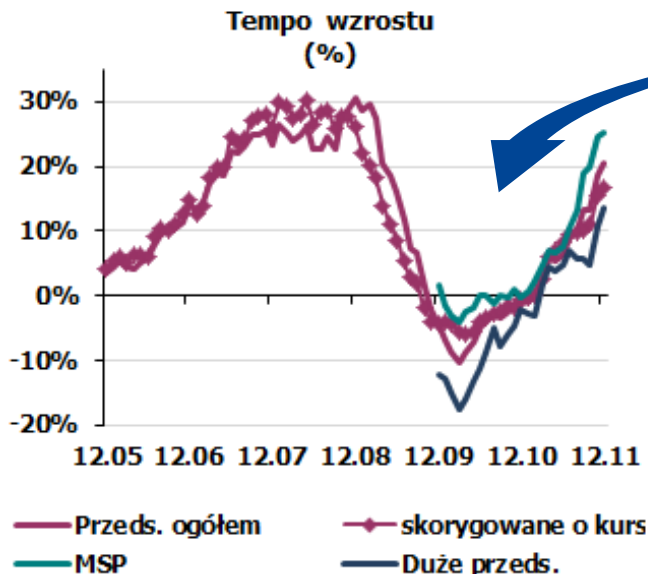
REKOMENDACJE S i T oddziałują w kierunku obniżenia dynamiki kredytów, w niektórych bankach, ALE:

- **wyhamowanie tempa wzrostu akcji kredytowej obserwowane już we wcześniejszych okresach**
- **pomimo uchwalenia rekomendacji w części banków wyraźny wzrost akcji kredytowej**
- **rekomendacje ustanowiły standardy dobrych praktyk, które powinny być trwałym elementem odpowiedzialnej działalności bankowej, a tym samym ograniczyły ryzyko systemowe**
- **część banków pozytywnie odbiera uchwalenie obu rekomendacji, gdyż zmniejszyły one negatywną presję konkurencyjną ze strony banków prowadzących agresywną politykę kredytową**

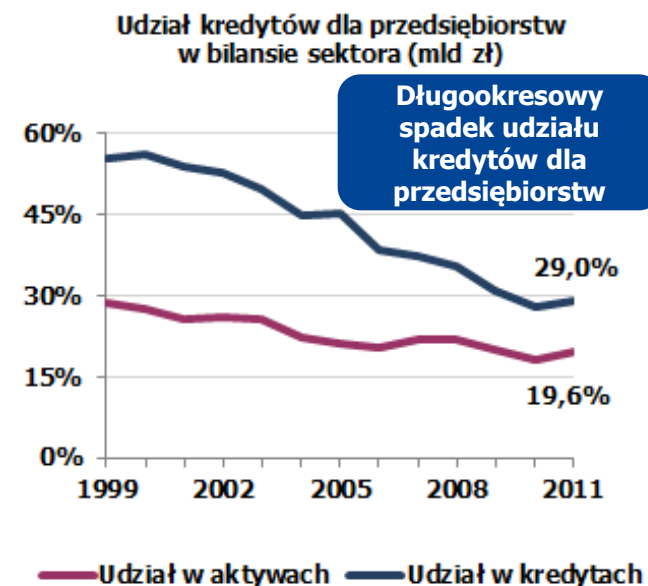
PROGRAM „RnS” sprzyjał wzrostowi kredytów złotych, ALE:

- **wcześniejsza formuła podtrzymywała niewłaściwe relacje cenowe na rynku nieruchomości**
- **wzrost ryzyka systemowego na skutek skokowego wzrostu rat spłaty po 8 latach**

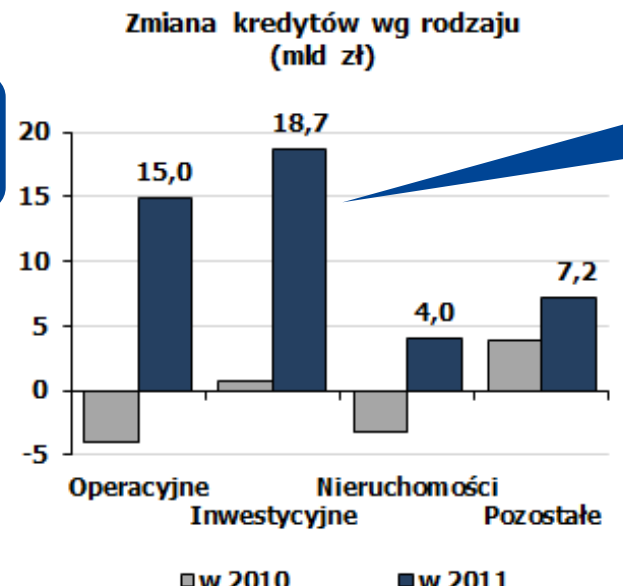

Po wyhamowaniu w latach 2009-2010 silne ożywienie akcji kredytowej

Długookresowy spadek udziału kredytów dla przedsiębiorstw

Korzystna struktura przyrostu

Depozyty sektora niefinansowego

WZROST DEPOZYTÓW
NOMINALNY +78,1 MLD ZŁ; 12,6%
Skorygowany +70,1 MLD ZŁ; 11,2%

GOSPODARSTWA DOMOWE
NOMINALNY +55,0 MLD ZŁ; 13,0%
Skorygowany +50,2 MLD ZŁ; 11,8%

PRZEDSIĘBIORSTWA
NOMINALNY +23,1 MLD ZŁ; 12,6%
Skorygowany +20,0 MLD ZŁ; 10,7%

- Większość przyrostu dopiero w II połowie roku
- wzrost oprocentowania depozytów
  - załamanie na rynku akcji
  - sezonowy wzrost w ostatnich miesiącach

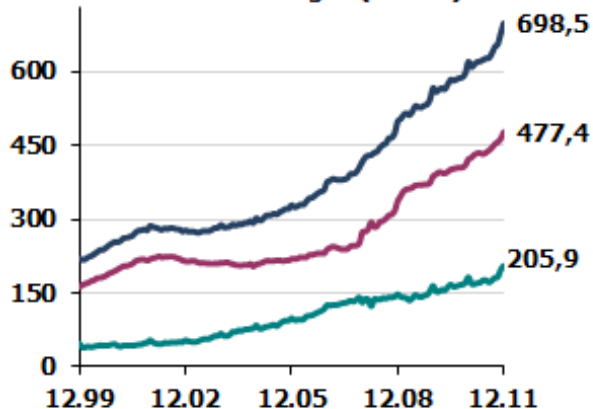
**ZWIĘKSZENIE KWOTY ŚRODKÓW
 GWARANTOWANYCH** przez BFG (od 31/12/2010)
 do równowartości 100 000 EUR

NIEKORZYTNIE
 zjawiska w strukturze depozytów:

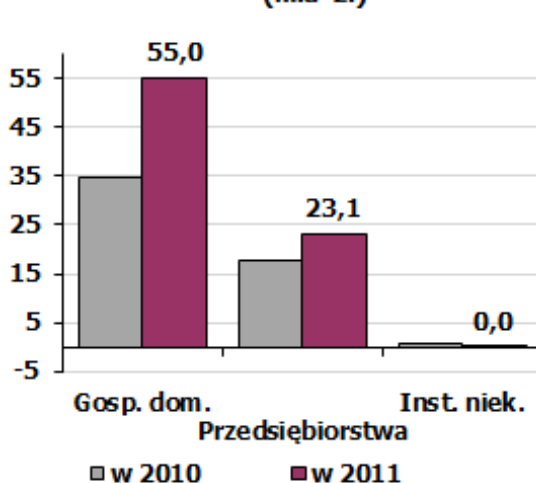
- 94,7 mld zł lokat antyopodatkowych
- marginalny udział depozytów > 1 roku (1,3% ogółu depozytów)

Nieznaczne
przyspieszenie
tempa wzrostu
depozytów

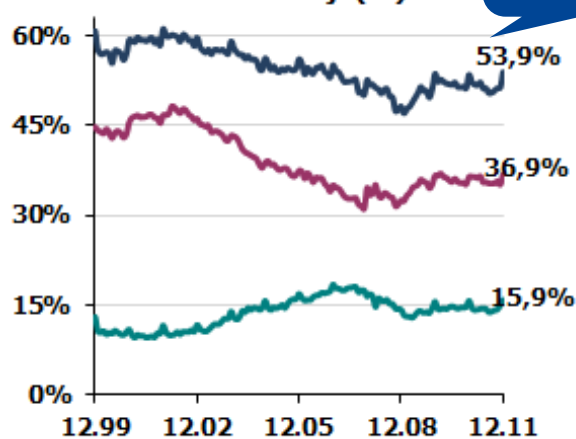
Depozyty sektora niefinansowego (mld zł)

Roczna zmiana stanu depozytów (mld zł)

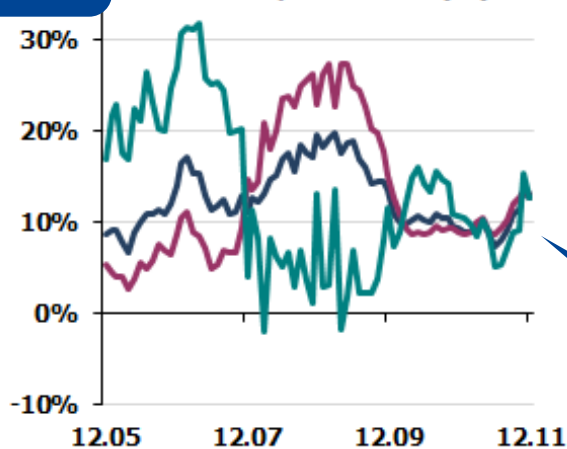

Udział depozytów w sumie bilansowej (%)

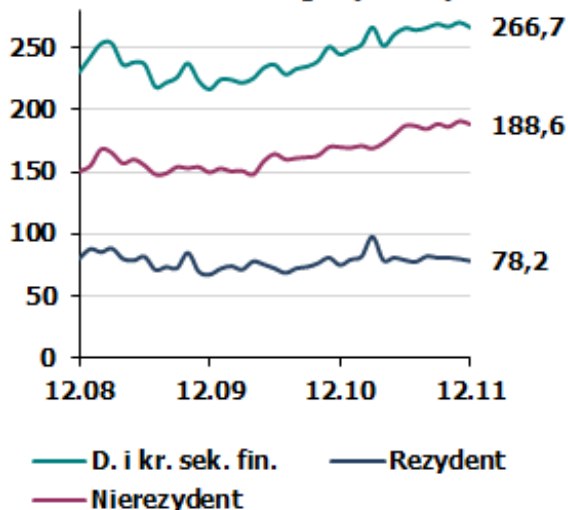
Stabilizacja udziału depozytów

Roczne tempo wzrostu (%)

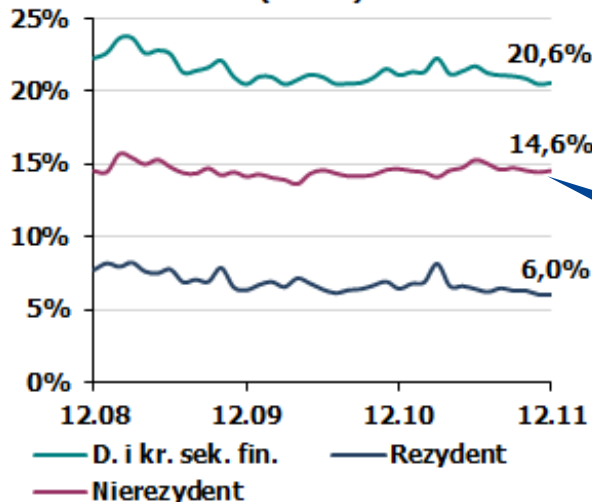

Sek. nief. Gosp. dom. Przedsięb.

Depozyty i kredyty sektora finansowego (mld zł)

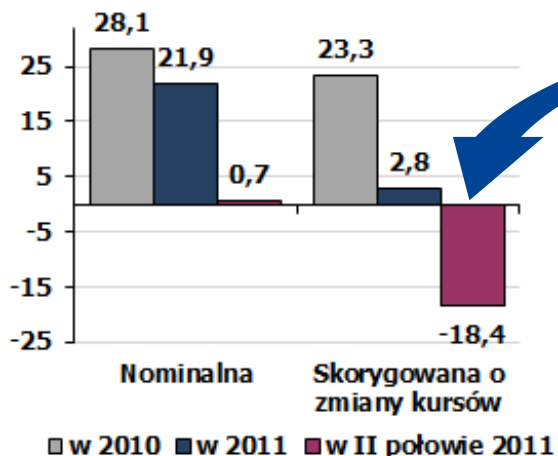
Udział w sumie bilansowej (mld zł)

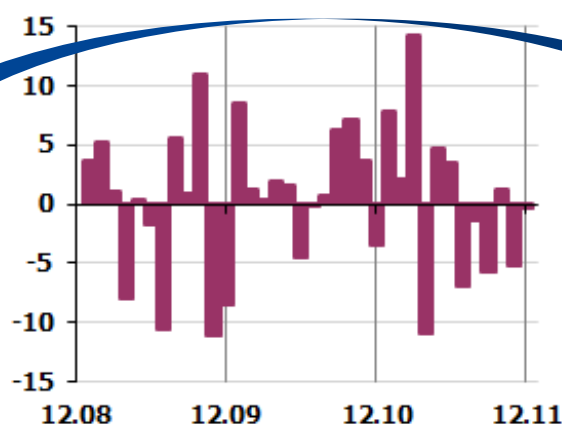
Względnie stabilny udział w sumie bilansowej

Większość środków pochodzi od podmiotów macierzystej grupy kapitałowej

Zmiana stanu depozytów i kredytów sek. finans. (mld zł)

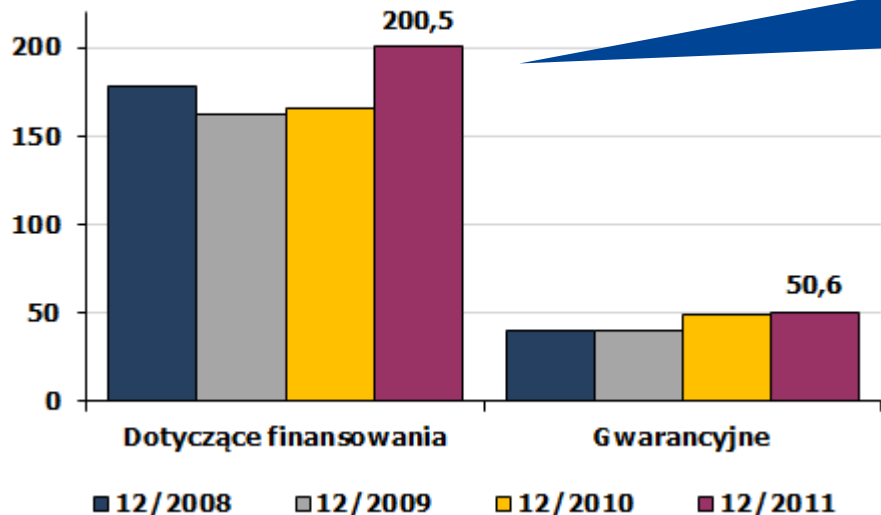

Miesięczne wahania stanu skorygowane o kurs (mld zł)

Obserwowany w II połowie 2011 spadek w tzw. ujęciu realnym wynikał głównie z operacji na rynku przeprowadzonych przez 2 oddziały inst. kred. oraz częściowej zmiany struktury finansowania w niektórych bankach

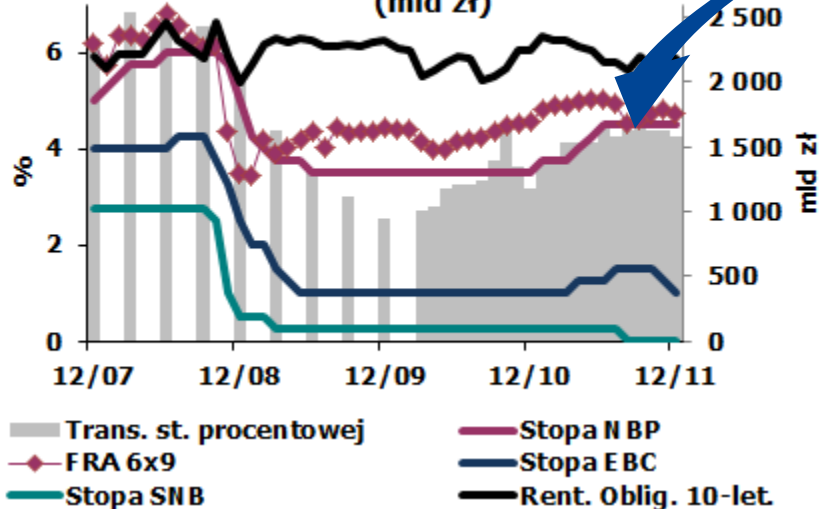
Zobowiązania udzielone (mld zł)

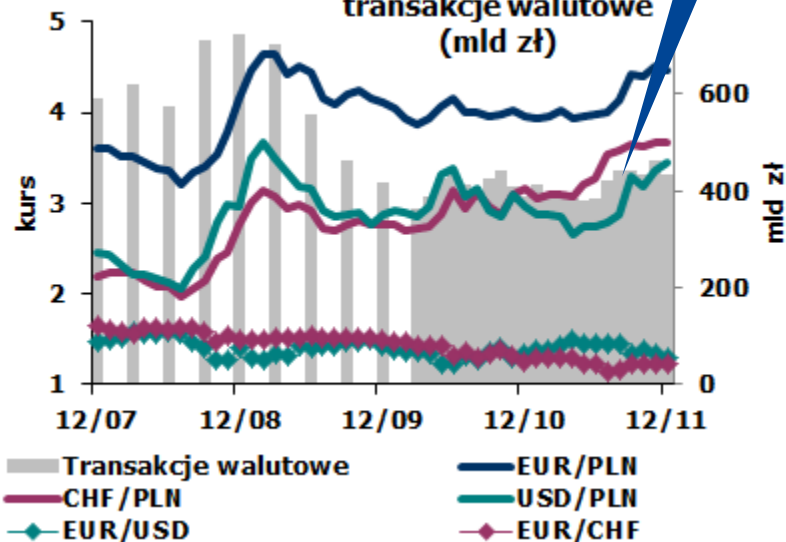
Zwiększeniu akcji kredytowej towarzyszył wzrost zobowiązań dotyczących finansowania (głównie z tytułu linii kredytowych przyznanych podmiotom sektora niefinansowego)

Wzrost operacji instrumentami pochodnymi:
 • stopy procentowej (zmiany stóp NBP)
 • walutowych (osłabienie złotego)
 zarówno w celu zabezpieczenia, jak też realizacji strategii inwestycyjnych

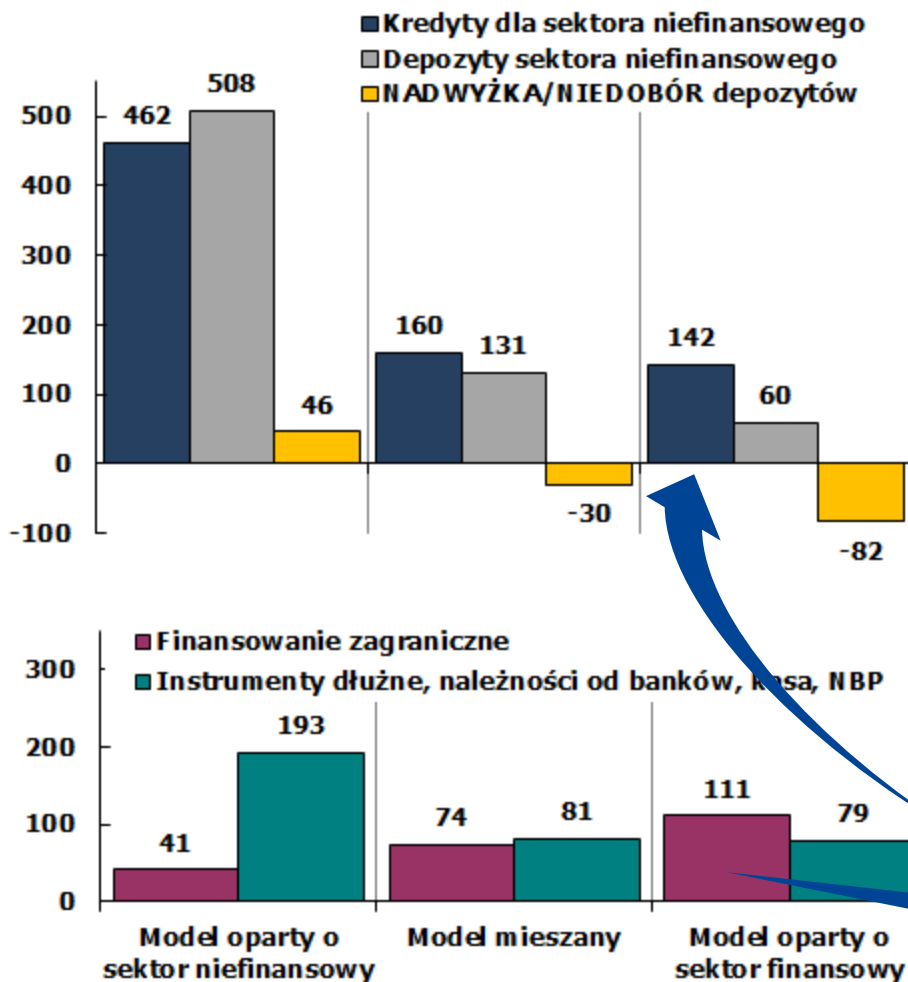
Instrumenty pochodne transakcje stopy procentowej (mld zł)

Instrumenty pochodne transakcje walutowe (mld zł)

Struktura bilansu banków wg modelu finansowania
(12/2011; mld zł)

3 GRUPY BANKÓW

Banki opierające działalność na **ŚRODKACH POZYSKANYCH Z SEKTORA FINANSOWEGO** (grupa niejednorodna – można wyodrębnić kilka podgrup):

- 36 banków i oddziałów instytucji kredytowych - 22,1% aktywów, 18,6% kredytów dla sektora niefinansowego, 8,6% depozytów sektora niefinansowego
- najwyższy niedobór depozytów sektora niefinansowego w stosunku do wygenerowanej akcji kredytowej (-82,2 mld zł)
- największy stopień uzależnienia od finansowania zagranicznego (38,7% sumy bilansowej)

Banki opierające działalność na **DEPOZYTACH SEKTORA NIEFINANSOWEGO**:

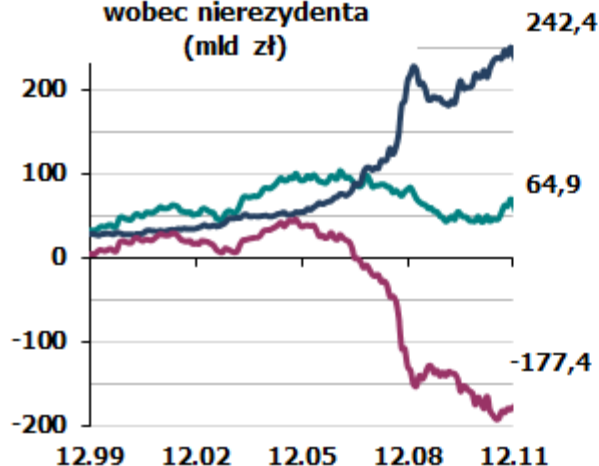
- 18 banków komercyjnych oraz banki spółdzielcze - 57,1% aktywów, 60,4% kredytów dla sektora niefinansowego, 72,7% depozytów sektora niefinansowego
- nadwyżka depozytów nad kredytami sektora niefinansowego (+46,1 mld zł)
- niewielkie finansowanie zagraniczne (5,6% sumy bilansowej tej grupy)

Banki o **MIESZANYCH STRATEGIACH FINANSOWANIA**:

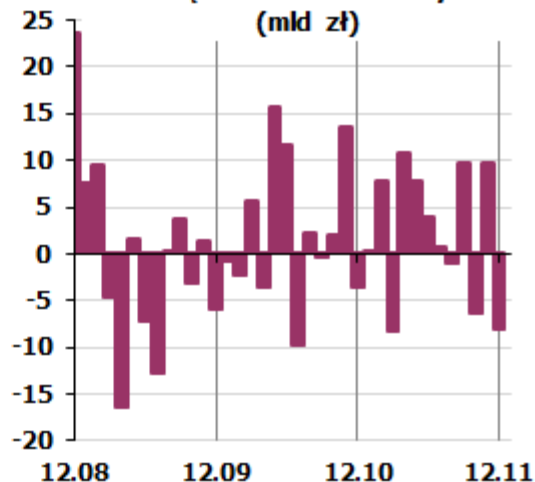
- 12 banków komercyjnych - 20,8% aktywów, 21,0% kredytów dla sektora niefinansowego, 18,7% depozytów sektora niefinansowego
- niedobór depozytów w stosunku do kredytów dla sektora niefinansowego (-29,6 mld zł)
- większość banków w dużym stopniu uzależniona od finansowania zagranicznego (27,5% sumy bilansowej tej grupy)

Najwyższy stopień uzależnienia od finansowania zagranicznego, ale ograniczone znaczenie w systemie

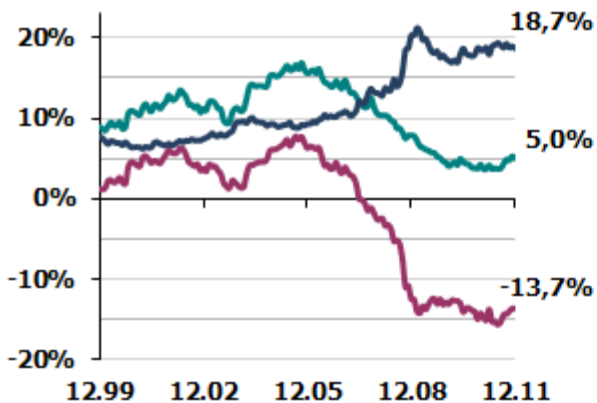
Należności i zobowiązania wobec nierezydenta (mld zł)

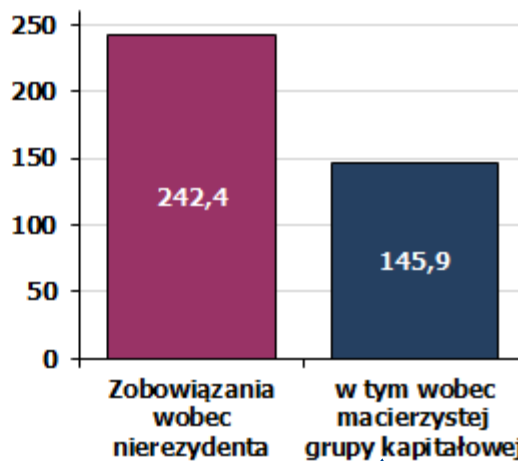
Miesięczna zmiana stanu zobowiązań wobec nierezydenta (mld zł)

Udział w sumie bilansowej (%)

Środki z macierzystej grupy kapitałowej (mld zł)

Z tego:

24,1% wymagalne w okresie 1-3 lat
a 23,8% w okresie > 3 lat

POZIOM FINANSOWANIA ZAGRANICZNEGO WZGLĘDNIE STABILNY

- w skali roku wzrost (13% do 242 mld zł), głównie na skutek osłabienia złotego
- udział w sumie bilansowej waha się w ostatnich latach w granicach 17-20%
- zmiany kursów walut o 5-10% powodują zmiany stanu środków o 10-20 mld zł, podobnie oddziałuje kumulacja operacji na rynku pieniężnym
- realny spadek w II połowie 2011 wynikał głównie z ograniczenia operacji na rynku pieniężnym przez 2 oddz. inst. kredytowych oraz stopniowej zmiany struktury finansowania w niektórych bankach

Ponad 50% finansowania zagranicznego przypada na 10 banków, które intensywnie rozwijały walutowe kredyty mieszkaniowe, a w mniejszym stopniu kredyty konsumpcyjne

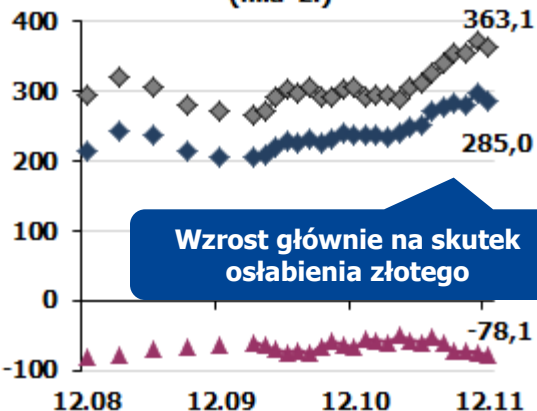
Większość finansowania zagranicznego POCHODZI OD MACIERZYSTYCH GRUP KAPITAŁOWYCH (146 mld zł, bez uwzględnienia oddziałów)

UKNF ZALECIŁ bankom

- ograniczenie rozwoju kredytów walutowych dla gospodarstw domowych
- zmniejszenie stopnia uzależnienia od środków z grupy

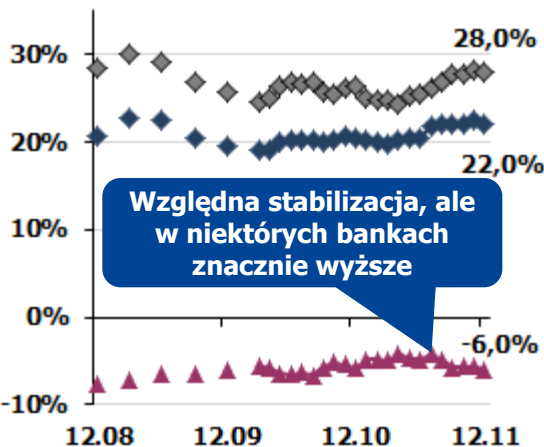
To przyczynia się do ZMNIEJSZENIA ZAPOTRZEBOWANIA na finansowanie zagraniczne, w związku z czym w kolejnych okresach jego poziom może się zmniejszyć

Aktywa i pasywa walutowe (mld zł)

Wzrost głównie na skutek osłabienia złotego

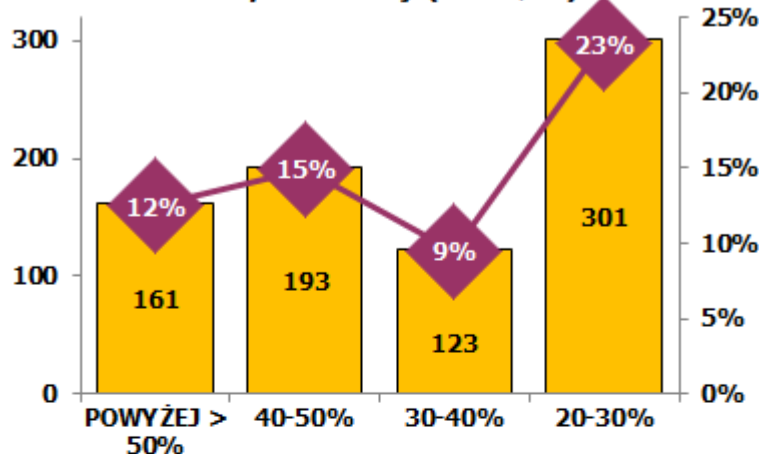
Udział w sumie bilansowej (%)

Względna stabilizacja, ale w niektórych bankach znacznie wyższe

—♦— Aktywa —■— Pasywa —▲— Niedopasowanie

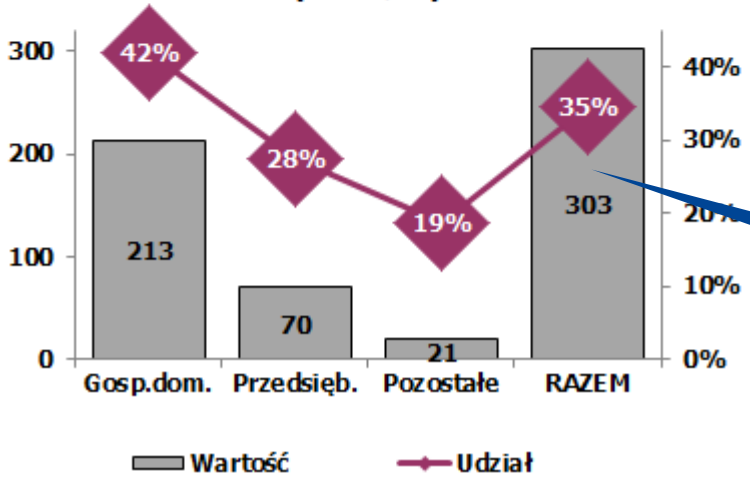
Banki w których aktywa walutowe > 20% sumy bilansowej (mld zł; %)

Wysoki udział aktywów walutowych w części dużych i średnich banków

Wysoki udział aktywów walutowych wynika głównie z rozwoju kredytów walutowych dla gospodarstw domowych (212,7 mld zł; 58,6% aktywów walutowych, z tego mieszkaniowe 54,1%), a nie przedsiębiorstw (70,0 mld zł; 19,7% aktywów walutowych).

Kredyty o oprocentowaniu uzależnionym od decyzji zagranicznych władz monetarnych (mld zł; %)

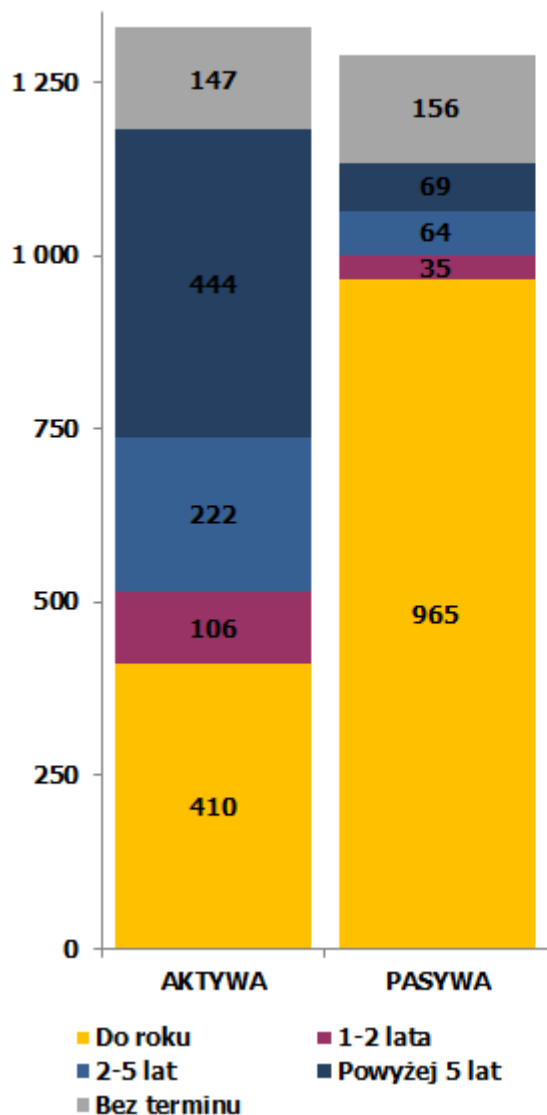
Wysoka wartość kredytów walutowych dla gospodarstw domowych przyczynia się do wzrostu ryzyka w systemie finansowym. Większość gospodarstw domowych nie jest w żaden sposób zabezpieczona przed ryzykiem walutowym.

Ograniczenie wpływu RPP na kształtowanie ceny pieniądza w gospodarce

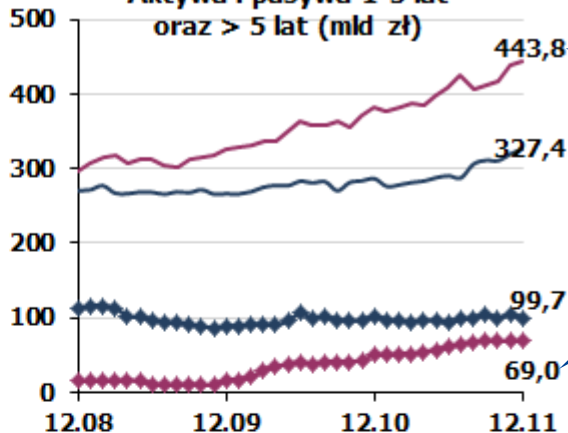

Nadmierne oparcie długoterminowych kredytów o krótkoterminowe depozyty

Struktura terminów płatności (mld zł)

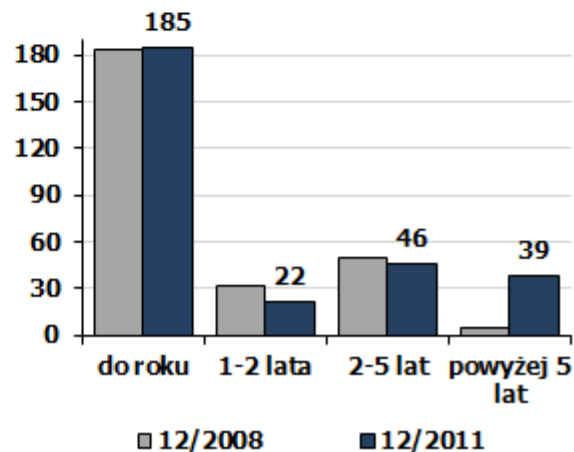
Aktywa i pasywa 1-5 lat oraz > 5 lat (mld zł)

Aktywa > 5 lat
34,5% sumy bilansowej

Pasywa > 5 lat
5,3% sumy bilansowej

Struktura zobowiązań wobec sektora finansowego (mld zł)

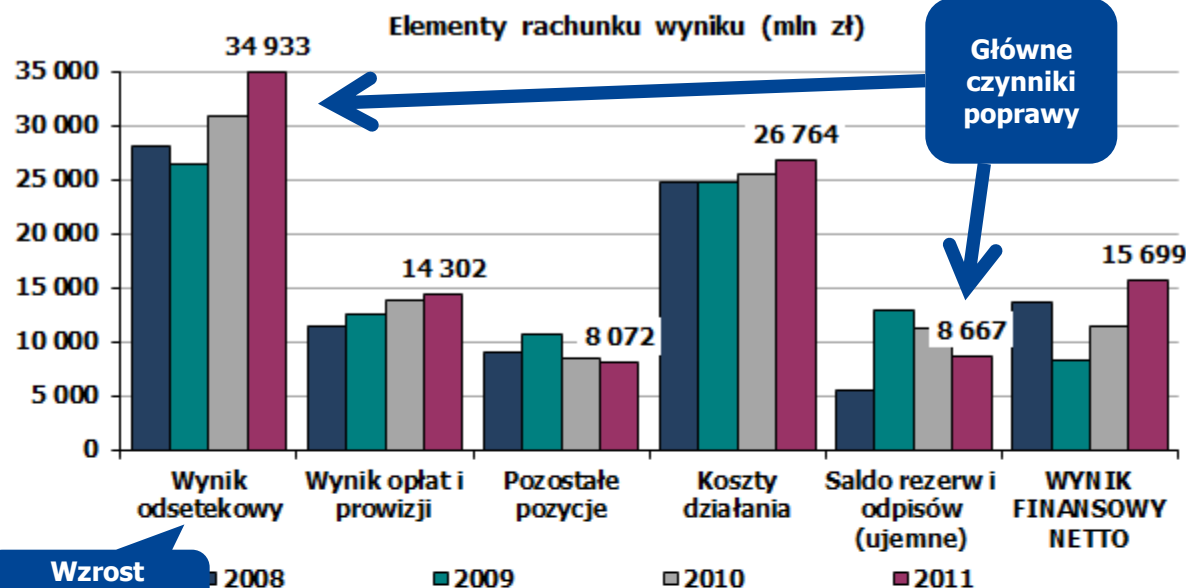

Główną przyczyną nadmiernych dysproporcji jest **ROZWÓJ DŁUGOTERMINOWYCH KREDYTÓW MIESZKANIOWYCH** finansowanych głównie krótkoterminowymi depozytami oraz środkami pozyskanymi od zagranicznych podmiotów dominujących (w znacznym stopniu krótkoterminowymi, choć stale odnawianymi)

Nadmierne niedopasowanie przyczynia się do **WZROSTU RYZYKA PŁYNNOSCI**

Konieczny rozwój długoterminowych, stabilnych źródeł finansowania

Rekordowe wyniki finansowe Poprawa efektywności działania

WZROST WYNIKU

NETTO	+4279 mln zł; +37,5%
Odsetkowy	+4034 mln zł; +13,1%
Prowizje	+548 mln zł; +4,0%
Inne	-357 mln zł; -4,2%
Koszty działania	+1286 mln zł; +5,0%
Saldo odpisów	-2568 mln zł; -22,9%

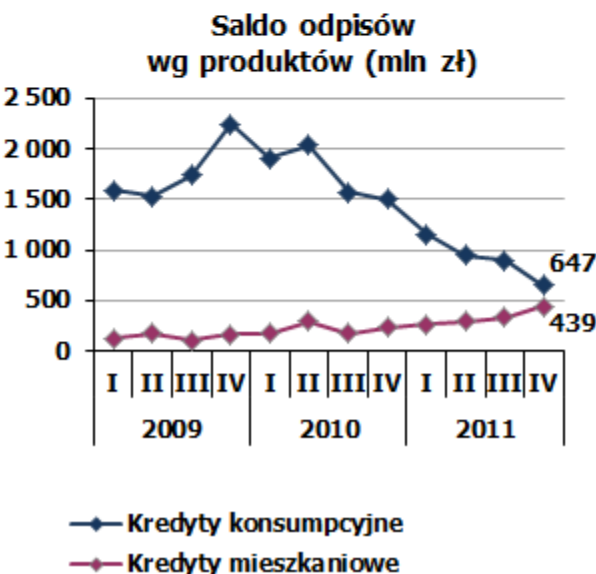
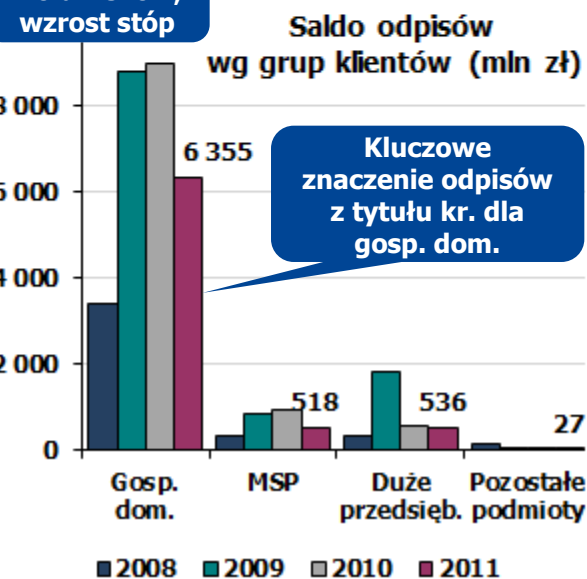
POPRAWA EFEKTYWNOŚCI

C/I	50,85 % (52,26% w 2010)
ROA	1,28% (1,03%)
NIM	2,84% (2,79%)
ROE	12,78% (10,21%)

Poprawa nastąpiła w 500 podmiotach skupiających 89,5% aktywów sektora

Dodatni wynik części banków, które w 2010 notowały duże straty

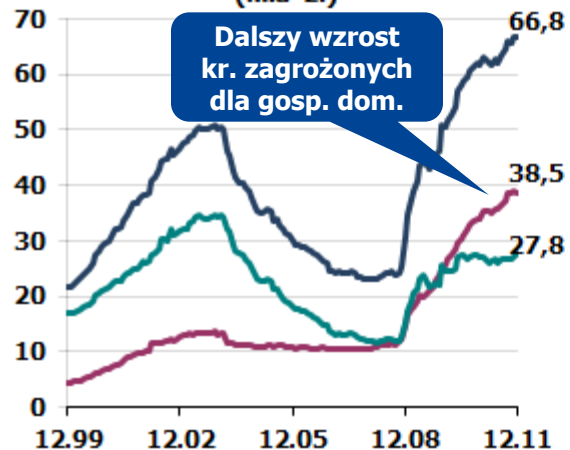
15 podmiotów wykazało stratę w łącznej wysokości 520 mln zł, a ich łączny udział w aktywach sektora wynosił 2,9% (w 2010 łączna strata 1 265 mln zł; 20 podmiotów, 8,2% aktywów sektora)

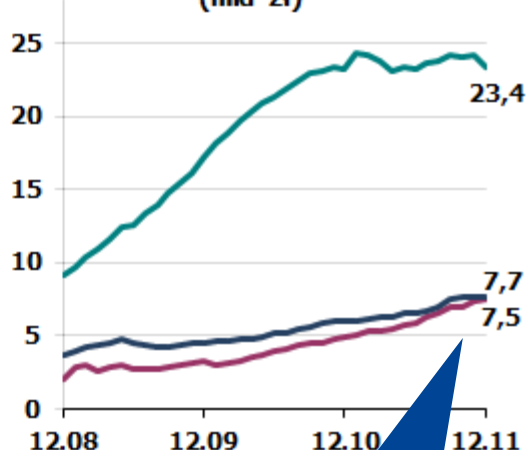

Stabilizacja jakości kredytów, ale - wpływ zdarzeń jednorazowych - pogorszenie jakości kredytów mieszkaniowych

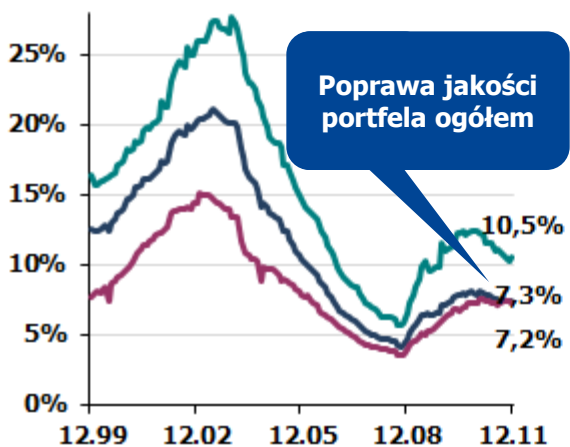
Kredyty zagrożone
(mld zł)

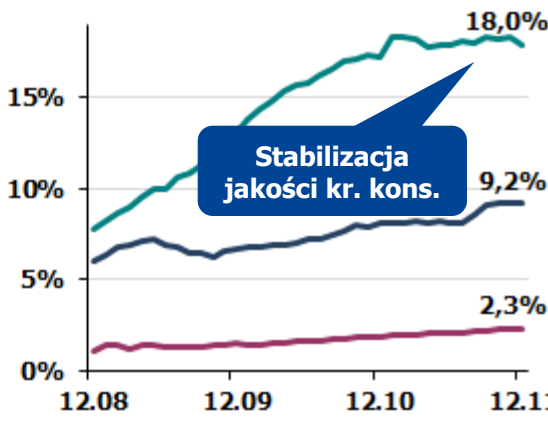
Kredyty zagrożone gosp.dom.
(mld zł)

Udział w portfolio (%)

Udział w portfolio (%)

Zmiana w 2011
(mld zł)

	Zmiana w 2011 (mld zł)	Udział kr. zagroż. 12/2010 (%)	Udział kr. zagroż. 12/2011 (%)
OGÓŁEM	5,0	7,8%	7,3%
Sektor finansowy	-0,1	0,7%	0,5%
Gosp. dom.	4,4	7,2%	7,2%
Konsumpcyjne	0,2	17,3%	18,0%
Mieszkaniowe	2,5	1,8%	2,3%
Pozostałe	1,6	8,1%	9,2%
Przedsiębiorstwa	0,6	12,4%	10,5%
Sektor budżetowy	0,1	0,3%	0,3%

PRZYROST KREDYTÓW ZAGROŻONYCH głównie w obszarze kredytów dla gospodarstw domowych, zwłaszcza mieszkaniowych

JAKOŚĆ MIERZONA UDZIAŁEM KR. ZAGROŻONYCH:

- Kredyty ogółem - poprawa
- Kredyty dla gosp. dom. - stabilizacja
- Kredyty dla przedsiębiorstw - poprawa
- Sek. finansowy i budżetowy – wysoka jakość

ALE ISTOTNY WPŁYW ZDARZEŃ JEDNORAZOWYCH:

- sprzedaż i spisanie w straty części portfela kredytów konsumpcyjnych
- zmiany zasad klasyfikacji portfela w niektórych bankach

POGORSZENIE SPŁACALNOŚCI kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych mierzone wartością i udziałem kredytów opóźnionych w spłacie > 30 dni

— Konsumpcyjne — Mieszkaniowe
— Pozostałe

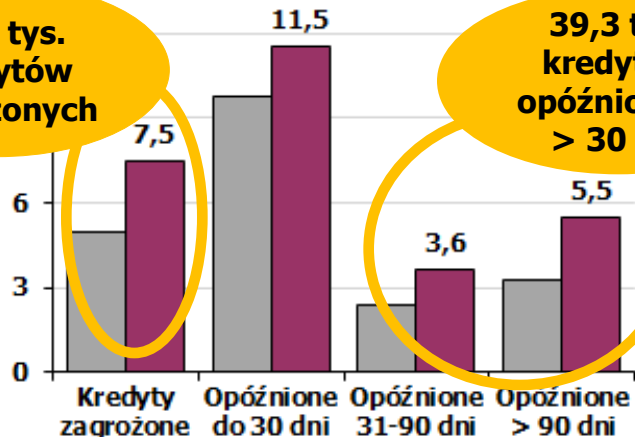
Pomimo relatywnie wysokiej bieżącej jakości portfela kredytów mieszkaniowych, portfel ten generuje szereg rodzajów ryzyka. W szczególności trzeba mieć na uwadze:

- **wysoki udział kredytów walutowych (produkt niosący duże ryzyko dla klientów i banków, ryzyko płynności oraz negatywne postrzeganie przez część uczestników rynku finansowego i agencje ratingowe)**
- **wysokie średnie wartości LTV portfela kredytowego, wysokie przeciętne kwoty kredytów walutowych, długie okresy kredytowania**
- **nadmierną koncentrację produktową**
- **skokowy wzrost rat spłaty kredytów w ramach Programu „RnS” (po 8 latach)**
- **wysoką koncentrację systemu ubezpieczania kredytów**
- **ograniczenia po stronie baz danych mogących służyć rzetelnej wycenie nieruchomości**

Stopniowe pogorszenie jakości kredytów mieszkaniowych

Kr. zagrożone i opóźnione w spłacie (mld zł)

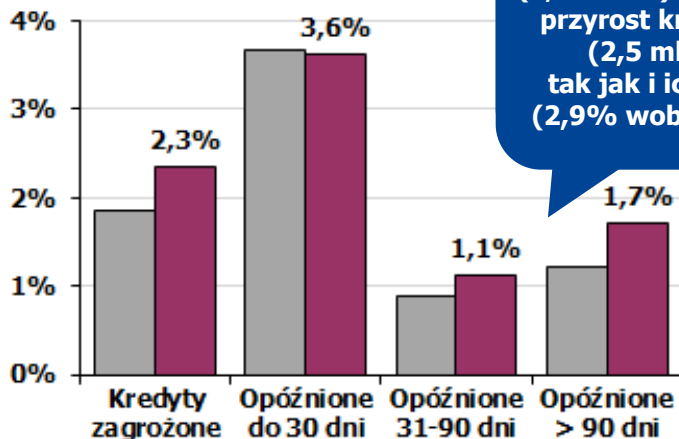
31,6 tys. kredytów zagrożonych

39,3 tys. kredytów opóźnionych > 30 dni

12/2010 12/2011

Udział w portfelu (%)

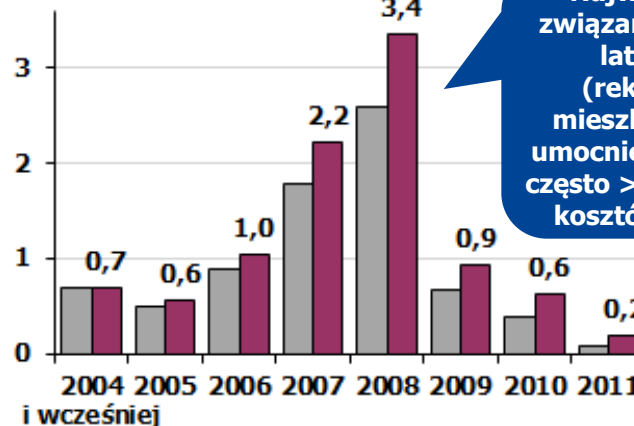

12/2010 12/2011

Przyrost kr. opóźnionych > 30 dni (3,4 mld zł) wyższy niż przyrost kr. zagroż. (2,5 mld zł), tak jak i ich udział (2,9% wobec 2,3%)

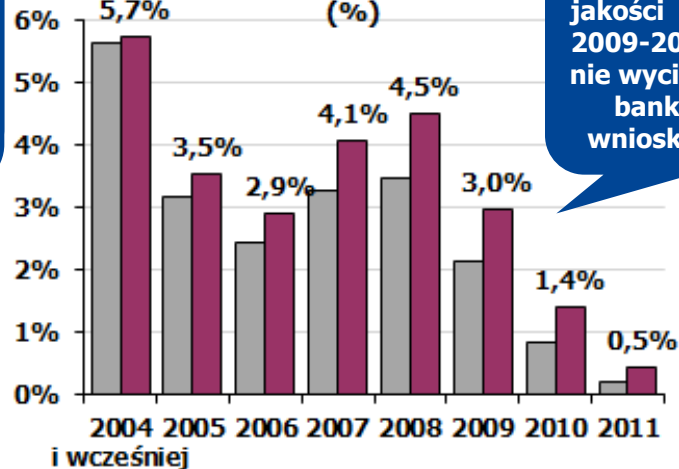
Kr. zagrożone i opóźnione w spłacie wg roku udzielenia (mld zł)

Największe ryzyko związane z kredytami z lat 2007-2008 (rekordowe ceny mieszkań, rekordowe umocnienie złotego, LTV często >100%, zaniżanie kosztów utrzymania)

Zagrożone Opóźnione w spłacie > 30 dni

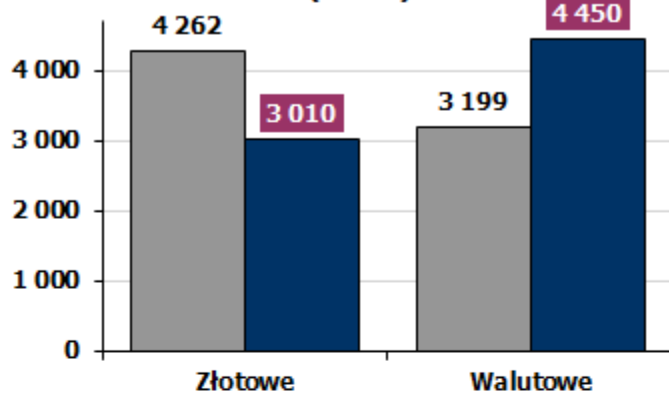
Udział w portfelu (%)

Udział kredytów zagrożonych
Udział kredytów opóźnionych w spłacie > 30 dni

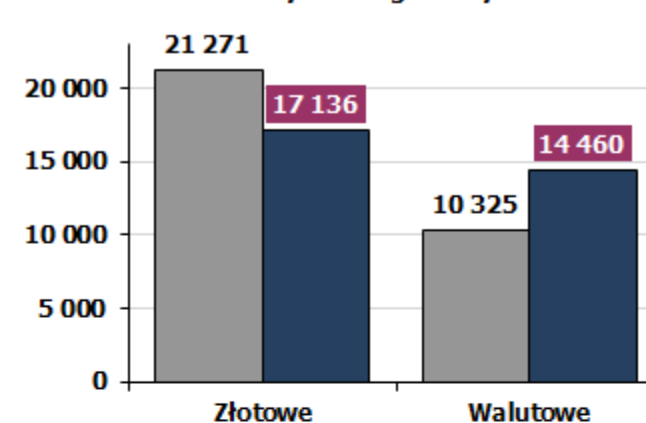
Szybkie pogorszenie jakości kredytów z lat 2009-2010 świadczy o nie wyciągnięciu przez banki i klientów wniosków z kryzysu

Wartość kredytów zagrożonych
(mld zł)

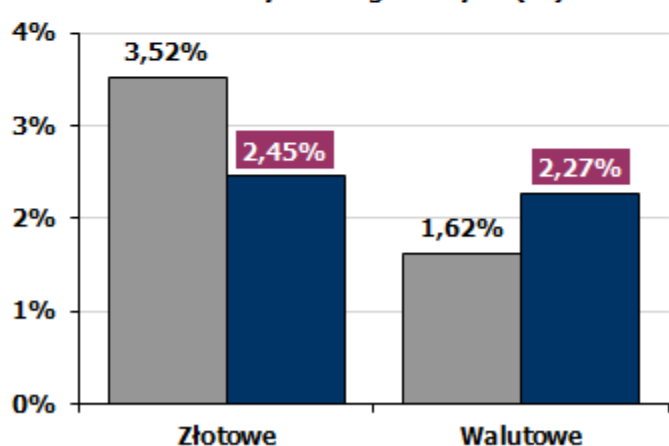
■ Wartość sprawozdawcza
■ Wartość skorygowana o przewalutowania kredytów

Liczba kredytów zagrożonych

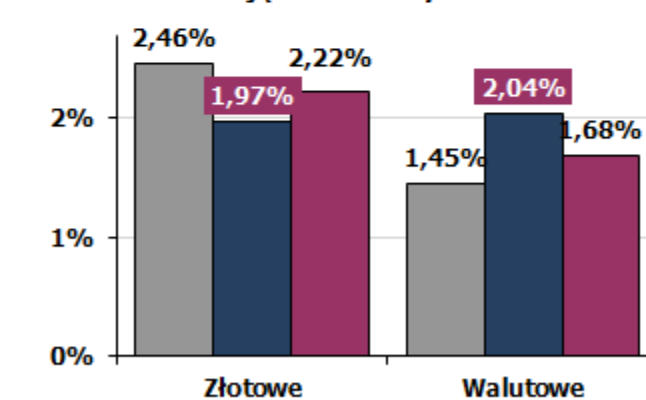
■ Wartość sprawozdawcza
■ Wartość skorygowana o przewalutowania kredytów

Udział kredytów zagrożonych (%)

■ Wartość sprawozdawcza
■ Wartość skorygowana o przewalutowania kredytów

Udział kredytów zagrożonych (%)
w ujęciu ilościowym

■ Wartość sprawozdawcza
■ Wartość skorygowana o przewalutowania kredytów
■ Dane BIK

JAKOŚĆ ZŁOTOWYCH I WALUTOWYCH kredytów mieszkaniowych jest PORÓWNYWALNA

Wyższy udział kredytów zagrożonych w kredytach złotych wynika z **PRZEWALUTOWANIA** części kredytów zagrożonych na złote (4,2 tys. kredytów o wartości 1,3 mld zł)

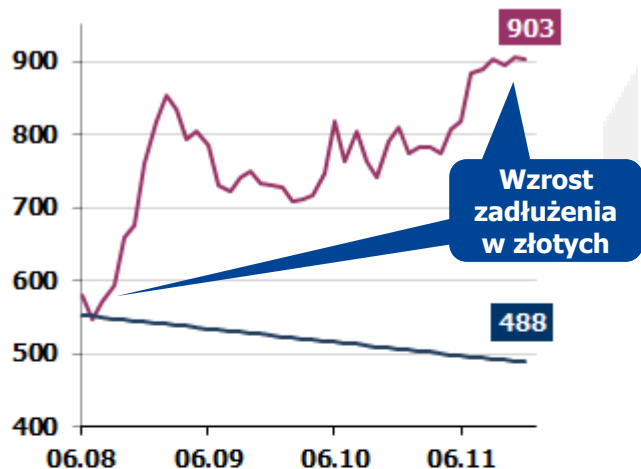
Różnica pomiędzy danymi UKNF i BIK wynika z:

- BIK bazuje na liczbie kredytów (nie wartości) i innej definicji kredytów zagrożonych (opóźnienie > 90 dni)
- nieuwzględniania przez BIK kwestii przewalutowania części kredytów

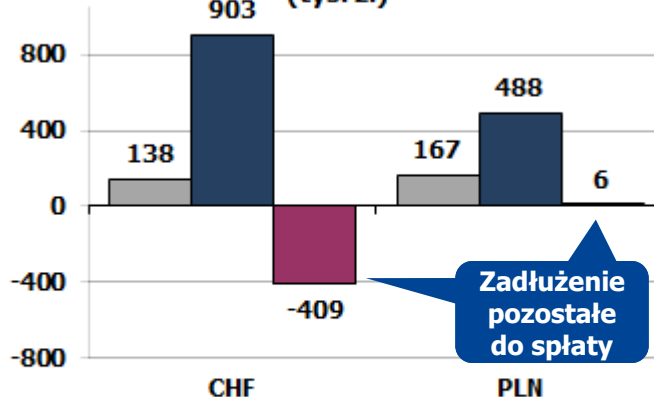
Wyższa przedterminowa spłacalność kredytów złotych

Rok udzielenia	Udział kredytów spłaconych	
	Złotowe	Walutowe
2005	48,7%	23,9%
2006	36,8%	13,7%
2007	25,4%	7,6%
2008	15,0%	5,0%
2009	9,3%	4,5%

Stan zadłużenia (tys. zł)

Zamknięcie kredytu 31/12/2011 (tys. zł)

- Suma dotychczasowych rat spłaty
- Stan bieżącego zadłużenia
- Środki po sprzedaży mieszkania i spłacie kredytu

Założenia:

Kredyt zaciągnięty w czerwcu 2008 na kupno mieszkania o powierzchni 65 m. kw., okres spłaty 30 lat, LTV 100%, system spłaty w ratach malejących (dla uproszczenia obliczeń), zmiana oprocentowania co 3 miesiące, spread dla kredytów walutowych 2% dla kursu kupna i 3% dla kursu sprzedaży. Wysokość kredytu odpowiada cenie mieszkania w okresie jego zakupu (553 tys. zł - cena 1 m.kw. mieszkania w Warszawie około 8500 zł). Cena sprzedaży mieszkania wg średniej ceny z IV kwartału 2011, tj. około 494 tys. zł (cena 1 m.kw. mieszkania w Warszawie wynosiła około 7600 zł).

Ujemna wartość środków uzyskanych po sprzedaży oznacza, że pomimo sprzedaży mieszkania i przeznaczenia całości środków uzyskanych z jego sprzedaży na spłatę kredytu walutowego klient nadal będzie miał zadłużenie wobec banku

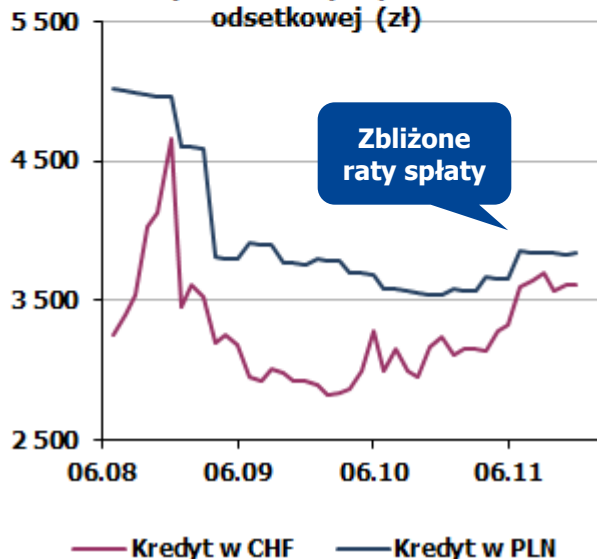
Z PUNKTU WIDZENIA

KREDYTOBIORCÓW największe zagrożenie polega na wystąpieniu niekorzystnych zmian kursów walut w sytuacji, w której będą oni zmuszeni do przedterminowego zakończenia umowy kredytowej. W takiej sytuacji, muszą liczyć się z możliwością poniesienia wysokich strat, które w przypadku kredytobiorców o przeciętnych dochodach mogą zagrozić stabilnemu funkcjonowaniu ich rodzin

Z PUNKTU WIDZENIA BANKU,

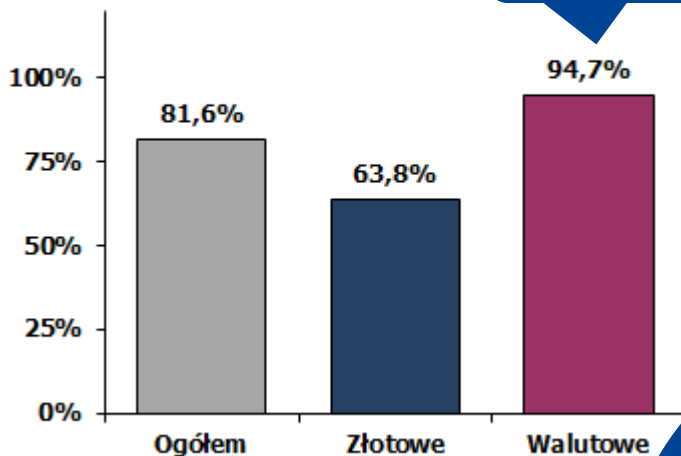
ryzyko związane z kredytami walutowymi polega na możliwości silnego pogorszenia spłacalności tych kredytów w okresie osłabienia kursu złotego i dekoniunktury na rynku nieruchomości. W takiej sytuacji, portfel kredytów walutowych zacznie generować straty, które mogą doprowadzić do istotnego pogorszenia sytuacji finansowej banków, których biznes jest w znacznym stopniu uzależniony od jakości portfela kredytów mieszkaniowych

Wysokość raty kapitałowo odsetkowej (zł)

Wysokie średnie LTV portfela kredytowego

Średnie LTV portfela kr. mieszkaniowych (%)

Bardzo wysokie średnie LTV kredytów walutowych

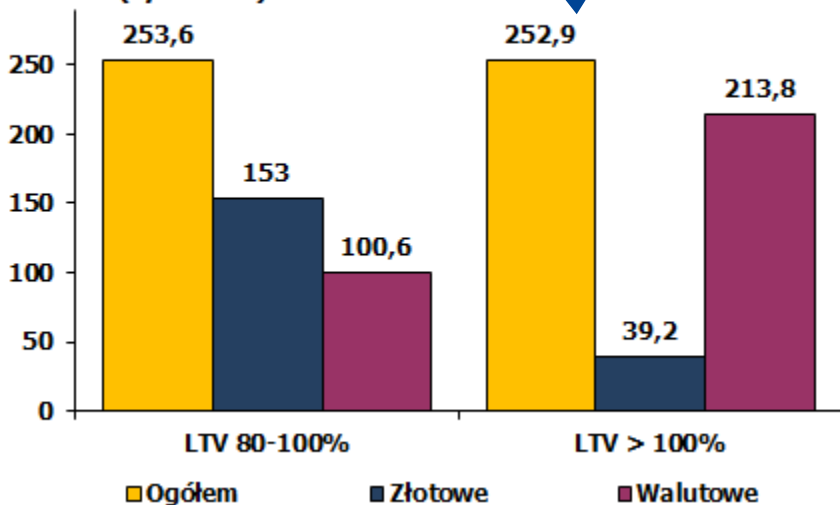
W przypadku 16,0% kredytów stanowiących 33,1% wartości całego portfela wartość nieruchomości stanowiących podstawowe zabezpieczenie udzielonych kredytów jest niższa od wartości udzielonych kredytów

KREDYTY O LTV > 100%

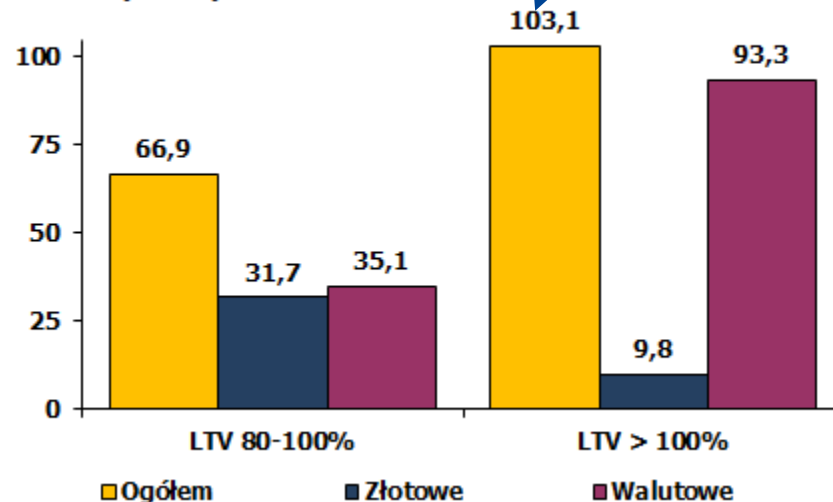
252,9 tys. kredytów o wartości 103,1 mld zł (głównie walutowych)

w tym
139,2 tys. kredytów o wartości 62,8 mld zł dla których LTV > 120%

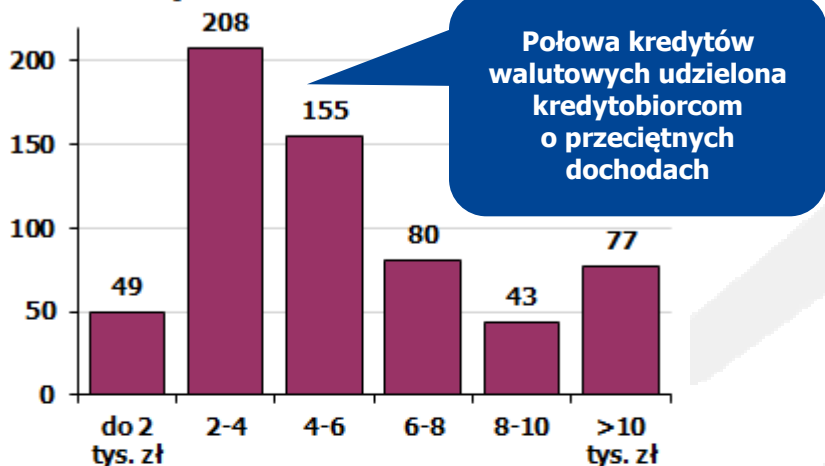
Liczba kredytów o LTV > 80% (tys. sztuk)

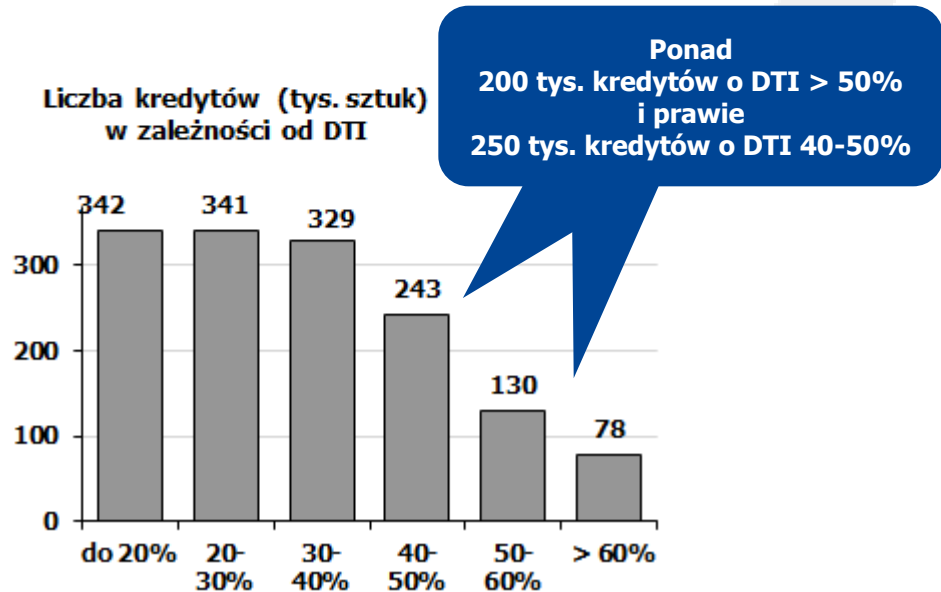
Wartość kredytów o LTV > 80% (mld zł)

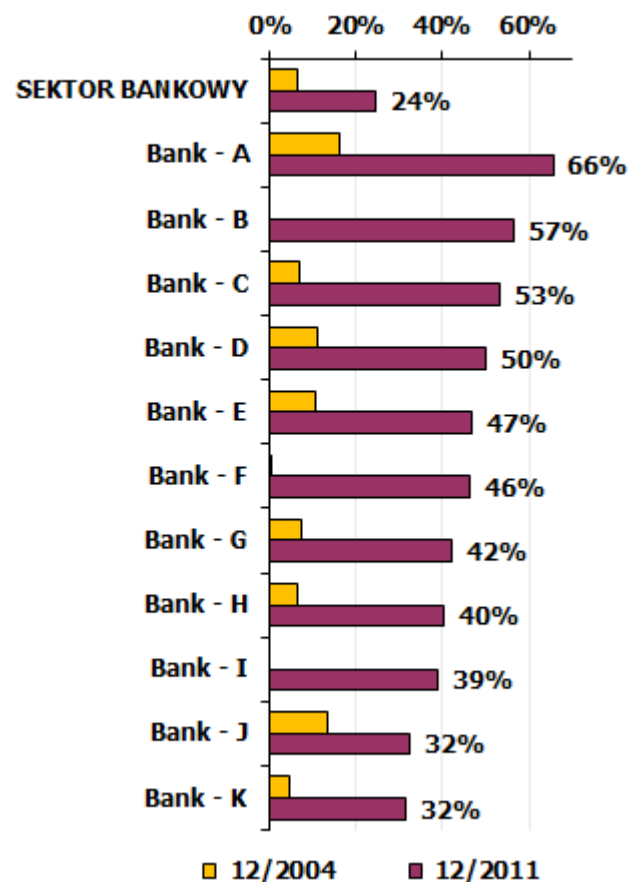
Liczba kredytów walutowych
(tys. sztuk) w zależności od sytuacji
dochodowej

Liczba kredytów (tys. sztuk)
w zależności od DTI

Udział kr. mieszk. w aktywach (%)

W latach 2005-2011
w niektórych bankach doszło do
zasadniczej zmiany modelu biznesowego
oraz nadmiernej koncentracji produktowej

DOBRA SYTUACJA BIEŻĄCA SEKTORA BANKOWEGO, ALE KONIECZNE JEST

- Dostosowanie strategii działania do trudnych uwarunkowań zewnętrznych (zaburzenia na rynkach finansowych, oczekiwane zmniejszenie tempa wzrostu gospodarki)**
- Zwiększenie efektywności działania rynku międzybankowego**
- Rezygnacja z udzielania kredytów walutowych dla gospodarstw domowych (produkt niszowy dla osób w naturalny sposób zabezpieczonych przed ryzykiem kursowym)**
- Dywersyfikacja i zwiększenie stabilności źródeł finansowania**
  - **rozwój długoterminowych depozytów (pożądane zachęty systemowe)**
  - **rozwój rynku długoterminowych papierów dłużnych**
  - **zmniejszenie uzależnienia od macierzystych grup kapitałowych**
- Zmiana modelu biznesowego w zakresie kredytów mieszkaniowych, m.in. kwestia:**
  - **większej dywersyfikacji działalności w bankach mających wysoki udział kredytów mieszkaniowych**
  - **warunków udzielania kredytów (waluta kredytu, LTV, DTI, okres kredytowania)**
  - **poprawa zarządzania ryzykiem portfela (m.in. kwestia baz danych i informacji zarządczej)**

Opracowanie:
Andrzej Kotowicz
Departament Bankowości Komercyjnej i Specjalistycznej oraz Instytucji Płatniczych
URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO